

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА, ВАНКУВЕР
СВЕТИ САВА
SAINT SAVA
 SERBIAN ORTHODOX CHURCH, VANCOUVER

Божићни

број 53

П. Ч. И. Ж. К.

ΙϞ
 Ο ΠΑΝΤΟ

ΧϞ
 ΚΡΑΤΟΡ

ΙϞ ΧϞ
 ΠΛΗΒΑ

**БОГ ЈЕ ПОСТАО ЧОВЕК
 ДА БИ ЧОВЕК МОГАО
 ПОСТАТИ БОГ!**

Π. Α.
 ΜΑΡΚΟΣ

Π. Α.
 ΛΟΥΚΑΣ

ГЛАСНИК

Часопис ЦШО Светог Саве, Ванкувер

ИЗ САДРЖАЈА БОЖИЋНОГ БРОЈА

Божјиња Посланица
Владика Митрофан 1

**Од веронауке
до свештенства** 3
Свештеник мр Вук Милишић

Два приступа хришћанству 15
Протојереј А. Шмеман

Брак Велика Тајна 20
*Архимандрит Емилијан
Метеоритски и Светогорски*

ENGLISH SECTION

**Gerontissa Gabriela
Who Embraced the World
With Her Love** 60
Anastasia Parkhomchik

**Do Not React, Do Not Resent,
Keep Inner Stillness, part 2** 64
Metropolitan Jonah

С благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
Канадског господина др. Митрофана
(ISSN 1708-0584) Гласник излази од
1970.

Главни и одговорни уредник:
Протонамесник Вук Милишић
Уређивачки одбор: Протонамесник
Марко Радмановић, Ален Пуача
Графички и технички уредник:
Ален Пуача
Glasnik, 505 East 63rd Avenue,
Vancouver, BC V5X 2K3 Canada,
Телефон: 604-327-6572
Издаје и штампа: СПЦ Св. Саве у
Ванкуверу

Када бисмо неком странцу,
који је дошао с намером да нас
упозна, хтели да испричамо причу
о нама Православним Србима,
било би довољно да га позовемо у
госте управо за наш Божић. Ту би,
из свих наших обичаја и општер
расположења које тих дана влада у
нашим домовима, схватио ко смо
и какви смо. Доживео би суштину
нашег народног бића у његовом
најизворнијем смислу.

Приближавајући се и ове
године великом празнику рођења
Спаситеља Христа, подсетимо
сами себе и једни друге, да је Он
рођен као “светлост света”. (Јн.
8,12) Христос, Син и Реч Божија
зачиње се у утроби Деве Марије
да би могао да се зачне и у сваком
од нас. То је у најкраћем заправо и
значање Божића. Христос у нама
и ми у Христу, Бог у нама и ми у
Богу. Ако то остваримо у својим
животима, из нас ће потећи
извор воде живе, који ће напајати
свет оним што му је засигурно
најпотребније, а то је сазнање да
је жив Бог и да се никад не одриче
света који је створио .

“Тако да се светли светлост
ваша пред људима, да виде ваша
добра дела и прославе Оца вашег
који је на небесима.” (Мт. 5,16) У
овом стиху из Матејевог Јеванђеља
садржан је задатак нас Хришћана,
а то је неговање светлости
Христове у нашим животима, и
преношење те светлости у средине
у којима живимо, у срца људи са
којима делимо наше животе.

Нека је благослов Божији са
свима Вама!

**МИР БОЖИЈИ
ХРИСТОС СЕ РОДИ!**

Протонамесник мр Вук Милишић

СЛАВА НА ВИСИНИ БОГУ, И НА ЗЕМЉИ МИР, МЕЂУ ЉУДИМА ДОБРА ВОЉА

(ЛК. 2, 14)

Прочитах негде лепу повест о стварању човека. Наиме, кад је Бог хтео да створи човека, позвао је на савет добре анђеле. Анђеоло правде рече: “Немој га стварати, јер ће бити неправедан и груб према својим ближњима”. А анђеоло истине рече: “Немој га стварати, јер ће својом лажи прљати Твоју светост”. Анђеоло мира рече: “Немој га стварати, јер ће крвљу браће своје натопити земљу”.

Напоследку, пред ноге Божије паде анђеоло милостиње па рече: “Господе, створи човека, али по Твоме лику и подобију! Дај му милостиво срце да би имао љубав према слабоме и невољном!” И Бог послуша анђела милостиње, и створи човека по Своме лику и подобију.

Драга браћо и сестре,

Ова прича нам говори да је првобитна људска природа била добра, милостива, спремна да чини добро и воли све. Грех је унаказио човекову природу. Од праве и милостиве, учинио ју је грубом, немилостивом, несажаљивом, самољубивом и безосећајном за страдања ближњих. Али пошто је Бог волео човека, Он је послао Сина Свога Јединороднога да човек «не

погине, него да има живот вечни» (Јн. 3, 16). А ту вечну љубав коју Бог има према Сину Своме, шаље и нама (Јн. 17, 23). Јер љубав само може родити љубав. А та љубав није теоретска, философска, него стварна, која нас чини да постанемо синови Божији. А о томе овако богословствује Свети Апостол Павле: “Предодредивши нас себи на усиновљење кроз Исуса Христа, по благонаклоности воље своје... којом нас облагодати у Љубљеноме” (Еф. 1, 5-6; Гал. 4, 7; Рим. 8, 16-17). Ово је дан нашег усиновљења кроз Сина Његовог Исуса Христа.

У историји не беше оваквог дана као што је данашњи дан. Христово рођење превазилази и оставља у сенци све оно што се важно збило под сунцем. Никаква битка, никакво откриће, никакав природни феномен, ниједно царство или власт, или културно дело, не може се упоредити са рођењем Сина Божијег од Пресвете Дјеве Марије. Ево испуњења пророштва Св. Пророк Исаије које гласи: “Јер нам се роди дијете, син нам се даде, којему је власт на рамену, и име ће му бити: дивни, савјетник, Бог силни, отац вјечни, кнез мира” (Ис. 9, 6).

Родило се на хиљаде и хиљаде, владара, философа, научника, обичних људи. И већина њих је

потпуно заборављена. Само их има у књигама. Али нико није толико вољен, поштован као Исус Христос. Он побеђује све забораве. Сваки крст говори о Њему. Ниједан живот није описиван као Његов. Ниједна књига није толико потребна данашњем човеку као Његово Јеванђеље. Ниједан лик није толико иконописан као Његов лик. Али с друге стране, будимо свесни и тога, да се ни против кога толико није говорило и не говори, као против Њега (Лк. 2, 34). Међутим, нико није нити може да превазићи Његов морални и свети живот.

Он се родио да би помирио човека са Богом. Рече Блажени Августин: “Стварање света, показује велику моћ (Божију). А спасење света показује још већу моћ. Јер стварањем човека дао му је живот. А слањем Сина Свога показао је колико нас љуби”. Па у празничној радости кличе:

“Радујте се, свете девојке: Дјева вам роди Онога за кога се можете удати, а да не изгубите девојаштво; ви које не можете ни зачети ни родити, не можете изгубити оно што љубите! Радујте се праведни! Дан је рођења Онога који оправдава. Радујте се немоћни и болесни! Дан је рођења Спаситеља! Радујте се, сужњи! Дан је рођења Искупитеља. Нека се радују робови! Дан је рођења

Господа. Нека се радују слободни! Дан је рођења Избавитеља. Нека се радују сви хришћани! Дан је рођења Христа”

Ово је празник свих нас а поготово деце. Зато овом приликом треба да се сетимо свих који страдају, пате, који су гладни и жедни, боси и голи и немоћни, који су у болницама и старачким домовима. Сетимо се нарочито деце која пате и страдају у подручјима захваћеним ратним вихором, без обзира на расу, националну или верску припадност. Сетимо се наше многострадалне браће, сестара и деце на Косову и Метохији, који живе у великом страху свакога дана. Нека и они осете радост Божића.

Хвала вам свима драга браћо и сестре, на вашим прилозима нашој Епархији, манастиру и црквама, као и свима онима којима је била потребна помоћ. Нека вам Господ врати у Својим вечним даровима.

Од срца и душе поздрављамо вас радосним речима:

**МИР БОЖИЈИ
ХРИСТОС СЕ РОДИ!
ВАИСТИНУ СЕ РОДИ!**

Нека буде Богом благословена
Нова 2024 година спасења!

Ваш молитвеник пред
Богомладенцем Христом,

+ Миливоје

ОД ДО ВЕРОНАУКЕ СВЕШТЕНСТВА

Свештеник мр Вук Милишић

Некад у току својих богословских дана на Цетињу чуо сам једну занимљиву причу од тадашњег игумана цетињског манастира о. Луке. Прича одлично илуструје оно што желим рећи. Не сећам се свих детаља али она отприлике гласи овако:

Индијанци су из једне урбане средине одвели дечака у своје насеље и научили га да буде као и они – Индијанац. Временом је дечак све више личио на њих. Попримао је њихове навике и стил живота. Након година проведених са Индијанцима и све већег осећања припадности том свету, почео је са својом сабраћом пљачкати караване. Приликом једне пљачке, већ поодрастао младић у каравану је пронашао музичку кутију. Када је из знатижеље отворио, из ње је изненада засвирала музика. У тим тренуцима изненађења и одушевљења пријатном музиком, дечак се пренуо. У делићу се сетио да он заправо и није Индијанац, већ неко чије порекло је негде сасвим друго. Он потиче из куће у којој је некад свирала баш та музика. Све године проведене у вигваму, постале су безначајне изненадном спознајом коју је у њему пробудио пријатан звук из музичке кутије. У овој причи,

спознаја, коју је произвела музика, је једна истина или стварност до које је, неки ће рећи случајно, а други одређеним промислом, дошао један младић.

У годинама које ће уследити, много пута сам бивао у ситуацијама да знатижељним саговорницима објашњавам разлоге због којих сам се одлучио да упишем богословију и кренем “тим” путем. Морам признати да ми у почетку није било једноставно. Касније сам овом причом, коју сам све више препознавао као своју, објашњавао своју одлуку.

“Повратак истинском животу”, каже о. А. Шмеман, “може да започне тек онда када схватимо да је наш свакодневни живот уствари – живот у далекој туђини. Онај ко бар једном у свом животу није осетио да је његов живот – живот у туђини, ко себе није осетио као изгнаника и бездомника изгубљеног у духовној туђини, тај једноставно не може да схвати суштину Хришћанства.” Та тема повратка Очевог дому актуализира се сваке године у припреми, а разрађује у току Часног поста.

У мом случају “музичка кутија” засигурно је почела да се отвара онога дана кад је на први час тек уведеног предмета веронауке, у Основну школу “Вук Караџић” ушао млади ђакон, кога нам је наша учитељица Нада Ивеља

представила као Горана Спаића. Не сећам се толико самог градива на том часу, као и на часовима који ће уследити наредних година код три различита вероучитеља (о. Горана, о. Ратка Шиповца и Данице Станковић), колико се сећам утисака које бих из школе носио после часова веронауке. За већину нас деце то је био први сусрет са темама о Цркви и Богу. Од самог почетка садржај веронауке се у мом случају све више поистовећивао са самим животом као простором истинске слободе. Теме које је веронаука унела у наше животе постале су права атракција за размишљање и разговор. Истина, том заносу много је допринело време у коме је веронауке започела своју мисију. Рат, свакодневни сусрет са пролазношћу живота. Трагање за смислом и није неко чудо у таквом амбијенту. Потрага за смислом присутна је свесно или несвесно увек, али у тим тренуцима “интензивираних времена”, како је неко с правом окарактерисао рат, заиста је без преседана. Једноставно, сам почетак веронауке личио је на кишу која прекида вишедневну сушу нагапајући скорелу земљу.

Примарна улога веронауке, која је увелико још од самог почетка била оправдана, била је да нас поведе у цркву, где ћемо после примати безбројне духовне дарове и узрстати у вери. У цркви, у сусрету са различитим духовним даровима свештенослужитеља и других чланова залева се стабло вере које расте у складу са сопственим потенцијалима, али и у складу са Божијом вољом и промислом, јер на крају Бог “учини да порасте.” (1 Кор. 3,6) Прича о сејачу и семену из Лукиног

Јеванђеља јасно је сведочанство колико успех посејане речи зависи и од плодности тла на које је семе посејано. Друга чињеница која је јако важна је да бачено семе не даје по сваку цену инстант плодове. Тако је веронаука, али и мисија уопштено говорећи процес који се одвија између сејача, семена, тла (земљишта) и Бога који “чини” да посејано семе расте.

Важно се подсетити да ученици Христови не долазе до познања Христа кроз часове, чак ни кроз време проведено с Њим. Уобичајне методе спознаје једноставно нису адекватне и примењиве када је “објекат” познања сам Бог. Највећи пример су нико други него непосредни Христови ученици. Предивна прича која најбоље илуструје ову чињеницу је она из Лукиног јеванђеља о Луки и Клеопи, која нам открива принцип богопознања. Лука и Клеопа долазе до спознаје – препознавања Господа кроз два комплементарна начина: кроз Писма и кроз сусрет са Њим приликом ломљења хлеба.

(Лк. 24, 13-35)

И наша генерација, генерација првих плодова веронауке, на искуству Цркве и живота у њој градила је своје верско образовање. Осећање у току богослужења доносило је једно непатворено искуство сусрета са Богом. Владао је осећај ”овде припадам, ово има везе са истином о нама самима”. Без тог црквеног искуства изоловано школско искуство се претвара у досадну апстракцију јер остаје без покрића, без садржаја. У том смислу, веронаука нас је одводила у цркву, црква нас радосне и просвећене враћала на веронауку, а онда се то искуство ширило у наше домове и ”кругове” којима смо у тим годинама припадали.

Захвалност припада многим нашим учитељима, међутим многи од нас би могли поновити речи младог Августина и применити их на владу Атансија и манастир Тврдош, који је у правом смислу те речи подсећао на античка училишта. Августин долази у Милано где упознаје свог будућег учитеља Амвросија који ће на њега имати одлучујући утицај па каже: ”Et veni Mediolanum ad Ambrosium episcopum” – А онда дођох у Милано Амвросију епископу.” (Исповести V, xiii, 23).

Једна ствар је препознати нешто као истину а сасвим друга прихватити ту истину као свој лични пут. У том прихватању истине као личног пута, у мом случају велику улогу је одиграла веронаука која је, ако ништа друго, покренула осећај странствовања у овом свету. Процес који су часови веронауке започели, у мени још траје.

О ПОРЕКЛУ

Десанка Максимовић

*Ја знам ко сам
по звону
што са задужбина
немањих пева,
по јасности његова гласа,
по томе што ме од Студенице
до Милешева
прадедови гледају са иконостаса
и што сваки у руци држи храм.*

*Ја имам
светитеља за оца и деда,
имам светитеља за кума,
и на небесима
све Сухој планини од громада
преко Ситнице до Расе и Хума
моја лоза влада.*

*Ја знам ко сам
и по мржњи бесомучној
којом ме злонаксни гоне одвајсада,
знам по томе колико сам Угру
пред очима црн
и по томе колики трн
у сан Византији моја моћ забада.*

*Ја знам ко сам
и по пријатеља својих господству,
и по благородности њихова лица
и слави им копља и штита.
Са свецима и краљима ја сам у
сродству,
о мом пореклу из књига
старостајних
владар на далеком двору
и летописац у манастиру чита.*

СВЕТИ ЈОВАН ШАНГАЈСКИ

БОСОНОГИ ПЛЕМИЋ СА БЕОГРАДСКИХ УЛИЦА

Д а су њиме шетали необични људи, Београд вероватно памти вековима. Друго није ни за очекивати од града на раскрсници истока и запада – од грађанске елите, преко (не) пријатељских војски, боема, племића и Београђана који су репутацију стицали по целом свету.

Мало ко би поред њих упамтио каквог неугледног продавца новина. Давно и беше, има томе скоро читав век. Добро су га познавали понајпре други колпортери, јер би због њега, да се нису снашли по околним локалимa, лако могли остати са непродатим свежњевима штампе. А конкурент им беше по много чему атрактиван, те је већ на први поглед остављао дојам атипичног господина. Исти тај колпортер уписан је 2005. године у календар Српске православне цркве. Некада је храмао по престоничким тротоарима, а данас га славе православни верници у Србији, Русији и далеком Сан Франциску. Тако се, поред грађанске и боемске господе, Београд може похвалити и да је њиме корачао један светац.

ДЕЧАШТВО МЛАДОГ ЕМИГРАНТА ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И РУСИЈЕ

Животна прича Светог Јована Шангајског почиње далеко од српске престонице. Рођен је као Михајло Максимовић у

руском градињу Адамовски, где је отац Борис избегао из Србије. Побегавши пред нападима Турака, глава породице је у Русији убрзо добила племићку титулу.

Српски језик нису заборавили, знао га је и млади Михајло. Али, ово племићко дете није било попут осталих малишана. Нису га превише забављале дечје игре попут плеса и гимнастике. Мало је јео и још мање причао, али је у Русији доцније завршио Правни факултет.

Тек зашавши у двадесете, и њега ће задесити судбина слична очевој. Стицајем Октобарске револуције, убрзо је по дипломирању у руке узео пушку. Из сукоба против бољшевика, Михајло – сада са чином официра – понео је рану на десној ноzi због које је целог живота храмао.

КАКО СУ БЕОГРАЂАНИ ЗАВОЛЕЛИ НЕОБИЧНОГ КОЛПОРТЕРА

Кад су револуционари однели победу, реке избеглих су се 1917. године из царске Русије слиле у Европу. За Београд се у оно време говорило да је друга престоница Русије. Отуда су се многи (међу њима и млади Михајло) склонили у тадашњу Краљевину СХС. Дошавши у престоницу, Михајло се убрзо обрео у Руској цркви на Ташмајдану. Побожног младића пут је напослегку одвео на Теолошки факултет. Но, некадашњи племић, иако и по природи скроман, живео је између два рата сиромашним, избегличким животом. Отуда нико није ни слутео његово племићко порекло.

Тада је, да би се прехранио и зарадио за живот, изашао на београдске улице. Продавао је дневну штампу на углу Кнез Михаилове и Краља Петра, и то чинећи у свом аскетском маниру. Ишао је бос и по сунцу и по снегу, чиме је, хтео-не хтео, скретао пажњу суграђана. Имало је то и добрих страна – смена му, по правилу, не би дуго потрајала. Народ би се у року од неколико минута сјатио око њега,

оставивши га без новина и са напречац зарађеним хонораром.

Чак и тада не би узимао сав новац за себе: налазио би још сиромаша којима је био потребнији него њему. Остали улични продавци, како не би остали кратких рукава, морали су купце налазити по оближњим кафанама.

ДУХОВНИК У МИСИЈИ ОД ДАЛЕКОГ ИСТОКА ДО ЗАПАДА

Босоноги продавац ускоро ће, године 1925., завршити и други факултет. Нашао је ново упослење помажући при богослужењима. Исте године одлази у Свилајнац, где у манастиру Миљково постаје монах и узима име Јован. Потом у Охридској епархији долази

на место суплента тамошње Богословије. Готово сви су оца Јована знали као пожртвованог и спремног да помогне. Нарочито је бринуо о људима душевно оболелим, па се прочуло да некадашњи племић има исцелитељски дар. Ђаци су, пак, приметили необичне навике свог учитеља. Као и у дечачким данима, јео је само кад је морао – највише једном на дан. Нико не памти да га је икада видео љутитог. Архиве сведоче да је освојио наклоност

православаца, католика, Јевреја и муслимана.

Приметили су, ипак, и да би му постеља током ноћи остајала празна. То беше искушење које је самом себи поставио. Ускративши себи сан и одмор, одлучио је да више никад не спава у постељи. Тако је и остало све до његове смрти, наредних 40 година.

Многи су зато имали разлога

да његово име изговарају са великим поштовањем. Но, неће остати тако само у Србији: 1934. године, отац Јован у Руској цркви прима владичански чин епископа шангајског. Исте године, у оквиру руске мисије на Далеком истоку, одлази у Шангај. Први пут се тада сусрео са патњама тамошњих људи: сиромаштвом, бедом и зависностима. Иако у мисији пионир, одмах по доласку отвара сиротиште. Из најсиромашнијих квартова Шангаја, са улице је склонио преко 3 и по хиљаде малишана. Истовремено се борио са предрасудама кинеских становника. Колико год је могао, помагао је смртно болеснима, јер су га њихове муке највише погађале. Напоре му је отежавало и јачање идеје комунизма.

Тада га руска црква преусмерава на запад: нашавши се 1951.

године у Паризу, Јован постаје архиепископ западноевропски.

ПОДАНИК ИСТИНЕ И ПРАВДЕ ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА

Иако на другој страни света, живот Јована Шангајског није се много променио. И даље се одрицао сна, често ишавши бос и отечених ногу, те су га и Парижани прозвали Јован Боси. Литургије је, уместо некада на грчком и кинеском, служио на холандском и француском језику.

Деценију касније, отац Јован одлази и на трећу страну света. Велика Саборна црква Пресвете Богородице градила се 1962. године у Сан Франциску. Да би помогао завршетку изградње храма, Свети синод руске цркве шаље га у Америку.

Овај период обележило је и неслагање између Руске и Српске православне цркве. Стога су руски и српски свештеници – међу њима и отац Јован – деловали засебно. Прекоокеанска мисија Јована Шангајског означила је зачетак Америчке православне цркве, која је до данас успела да очува самосталност.

Делујући као архиепископ и строго поштујући начела аскетског живота, отац Јован је служио литургије у Сан Франциску и у Њујорку. Тако је учинио и 2. јула 1966. године у Николајевској цркви у Сијетлу. Остао је након тога још неколико сати у олтару, како му је то увек био и обичај. Истог дана је преминуо, и први пут након 40 година легао у постељу.

Опело које је за њега одржано

храму у Сан Франциску трајало је готово 7 сати. И данас се у њему чувају мошти босоногог племића. '80-тих година прошлог века, Руска загранична црква канонизовала га је као свеца. Деценију касније, исто је учинила и Српска православна црква, а потом и Московска патријаршија.

Данас вероватно мало ко памти да је отац Јован некада био босоноги продавац новина. Од тих скромних студентских дана, као духовник је превалио пут од (далеког) истока до (далеког) запада. Део његових моштију доспео је и у Београд, а чува се у цркви Светог Трифуна на Топчидерском гробљу.

Део моштију приспео је 2000. године и у Саборну цркву. Смештен је са леве стране олтара, на икони са његовим ликом и именом. Отац Јован би говорио: „Откад знам за себе, желео сам да

служим правди и истини... Душа се моја усхићивала примерима оних који су жртвовали свој живот за њу“. Након што га је у верски календар уписала и овдашња православна црква, верници – и то не само овдашњи, већ и у Кини и Америци – славе га с великим поштовањем. По новом календару, Свети Јован Шангајски се код православаца обележава 2. јула, а посебан значај даје му се као заштитнику од саобраћајних незгода.

Данас ће нам Спаситељ доћи у госте

Живео једном један обућар. Остао је удовац, али је имао малог сина. И гле, уочи празника Христовог Рођења дечак рече свом оцу: „Данас ће нам Спаситељ доћи у госте.“ „Ма хајде,“ није поверовао обућар. „Ево, видећеш, доћи ће. Лично ми је то рекао у сну.“ Дечак чека драгог госта, гледа кроз прозор, а нема никог. И одједном види – у дворишту, напољу, двојица дечака туку једног дечачића, а овај се чак ни не супротставља.

Истрчао је обућарев син напоље, растерао је нападаче, а претученог дечака је довео у кући. Отац и он су га нахранили, умилли, очешљали, и тада је обућарев син рекао: „Оче, имам два пара чизама, а мом новом другу прсти испадају из обуће. Хајде да му дам своје ваљане чизме, јер је напољу ужасно хладно. Осим тога, данас је празник!“ „Нека буде по твом,“ сложио се отац. Дечачићу дадоше ваљане чизме и он је радостан, озарен, кренуо кући.

Прошло је неко време, а обућарев синчић никако не одлази од прозора, чека Спаситеља да дође у госте. Пролази просјак поред куће, моли: „Добри људи! Сутра је Божић, а три дана ништа нисам окусио, дајте ми да једем Христа ради!“ Отац и он су нахранили и напојили старца, отишао је од њих радостан. А дечак је стално чекао Христа, већ је почео да се брине.

Наступила је ноћ, напољу су се упалили фењери, дувала је мећава. И одједном обућарев син повика: „Јаој, татице! Нека жена стоји покрај стуба и то с малим дететом. Види како им је хладно, сиромасима!“ Обућарев син је истрчао напоље, довео је жену и дете у кућу. Нахранили су их, напојили дечак рече: „Како ће да иду на мраз? Тата, нека преноће код нас.“ „Па где ће код нас да преноће?“ пита обућар. „Ево где: ти ћеш на кауч, ја ћу на сандук, а они ће на нашем кревету.“ „Па добро, нека буде тако.“ На крају су сви легли да спавају.

И дечак сања да код њега напокон долази Спаситељ и нежно му каже: „Чедо Моје мило! Буди срећан целог свог живота.“ „Господе, а ја сам Те дању очекивао,“ зачуди се дечак. А Господ каже: „Па, долазио сам код тебе три пута, драги Мој. И три пута си Ме примио. И то тако да се лепше не може ни замислити.“ „Господе нисам знао. Али кад?“ „Ниси знао, али си Ме свеједно примио. Први пут ниси спасио дечака из руку дечараца-хулигана, већ си Мене спасио. Некада сам од злих људи примио пљување и ране, слично као овај дечак... Хвала ти, рођени Мој.“ „Господе, а кад си други пут долазио код мене? Цео дан сам гледао кроз прозор,“ питао обућарев син. „А други пут – уопште није просјак, већ сам Ја

долазио код тебе на трпезу. Ти и отац сте јели само корице, а Мени сте дали празнични колач.“ „А трећи пут, Господе? Можда бих Те макар трећи пут препознао?“ „А трећи пут сам чак ноћио код тебе са Својом Мајком. „Како то?“ „Као кад смо морали да бежимо у Египат од Ирода. Тако си ти и Моју Мајку код стуба, као у египатској пустињи нашао и пустио си нас

под свој кров. Буди срећан, рођени мој, заувек!“

Дечак се пробудио ујутру и прво је упитао: „А где су жена и дете?“ Гледа – а у кући нема више никог. Ваљане чизме које је јуче поклонио дечаку поново се налазе у углу, на столу је нетакнут празнични колач. А на срцу му је неизрецива радост, какве никад није било.

Поштар и девојчица без ногу

У каквој год ситуацији да се нађете, ако имате срце пуно љубави, осмех на лицу и топлу реч, они око вас ће бити обогаћени. Волите људе љубављу Христовом!

Једног дана поштар је покуцао на врата куће. Иза врата се зачу дечји глас:

–Одмах долазим, молим Вас сачекајте!

Неколико минута касније поштар је поново почео да куца на врата. Иза врата се чуо глас девојчице.

–Ако сте у журби, оставите писмо на испред врата.

Поштар је одговорио:

–Имате писмо које захтева ваш потпис. Причекају.

Већ љут, поштар је помислио да ће му нешто рећи. Прошло је неко време пре него што су се врата отворила. Сав његово нестрпљење одмах је нестало. Девојчица у инвалидским колицима, без ногу, али широм отворених очију, погледа га. Поштар јој је дао писмо и замолио је да потпише. После

тога је отишао. Девојчица се насмешила и рекла:

– Хвала на стрпљењу. Добро јутро.

Месец дана касније, поштар је наставио да доставља пошту. Сваки пут је покуцао на врата и стрпљиво чекао да се девојчица појави, а затим отишао. Почела је да му поставља питања: „Како се зовете? Да ли волите оно што радите? Имате ли децу? Колико писама треба да испоручите данас?“

Поштар је постепено почео да одговара и смешка јој се.

Питао ју је за ноге и она није наљутила и одговорила му је смешећи се:

– Не могу да ходам јер сам рођена без њих, тата увек каже да ми је срце толико да има своје ноге. Сваки месец стављам новац у ову касицу-прасицу, а када се напуни, тата ће ми купити вештачке ноге, а ја ћу моћи и да ходам.

Постали су добри пријатељи. Са почетком јесени кише су постајале све чешће, и на плъуску поштар је

чекао пред вратима, покисао. Када је отишао, девојчица је схватила да су му ципеле пропале. Следећег дана је био у истом пару ципела. Недељу дана касније исто.

Када се ближио Божић, поштар је одлучио да не иде празних руку и купио кутију чоколаде, покуцао на врата, девојчица је отворила и уз писмо добила бомбоњеру. Била је тако узбуђена. Затим се окренула се и показала му на да на столу стоји велика кутија и неколико комада порцелана. Замолила је поштару да то однесе својој кући.

– Не могу да прихватим тако нешто.

– Мислила сам да смо пријатељи, ако не прихватите, бићу јако тужна за Божић.

Чувши то и не знајући шта друго да уради, поштар је узео паклон и отишао, захваливши јој се и пожелевши јој срећу.

Када је отворио кутију, унутра је био пар скупих нових ципела и порука: „За мог доброг пријатеља! Сада можете ходати са сувим ногама.“

Поштару су се очи напуниле сузама и он је схватио да је

девојчица овај паклон платила новцем који је уштедела за протезе.

Сутрадан је отишао код свог шефа и упитао га:

– Господине, промените моју руту. Ова девојчица је одустала од свог сна да хода, да бих ја обуо ципеле на

моја здрава стопала, а ја не могу да их вратим, ма колико желео.

Када је шеф чуо за овај сјајан гест од детета, организовао је акцију прикупљања средстава.

На Бадњи дан поштар је покуцао на врата, овога пута врата су се брзо отворила, а отац је изашао са девојчицом у наручју.

Није то био само поштар, већ и њихов шеф, и сви поштари у граду.

Девојчица се насмешила, изненађена оним што је видела. Поштар је донео кутију, коју је поклонио оцу, а девојчици дао писмо.

У кутији су биле протезе за ходање од једне девојчице, а у писму је писало: „За нашу најбољу другарицу. Сада можеш да ходаш, али твоје срце је толико велико да има своје ноге, спремно да трчи, да учини добро чак и за поштару.

Стога, у каквој год ситуацији да се нађете, ако имате срце пуно љубави, осмех на лицу и топлу реч, они око вас ће бити обогаћени.

Волите људе љубављу Христовом!

ДВА ПРИСТУПА ХРИШЋАНСТВУ

Протојереј А. Шмеман

Ако, дакле, једете, ако ли пијете, ако ли што друго чините, све на славу Божију чините. (1. Кор 31)

Постоје два различита приступа хришћанству. Један се састоји у нашем непрестаном „Амин“ Богу – „И Бог виде да је то добро“, Амин „И ево јављам вам радост велику“ са почетка Јеванђеља по Луки. Други је са краја тог истог Јеванђеља „И они се вратише у Јерусалим са радошћу великом, и бежаху стално заједно, у храму, хвалећи и благосиљајући Бога – Амин.“

Дакле с једне стране благодарење а са друге ту је оно непрестано; „не падај у искушење“.

Вековима је Црква чувала нераздвојно ова два суштинска аспекта исте стварности али када је ова дводелна стварност почела да пуца, почео је да пуца и човеков разум и људи су почели да се опредељују или за пут Утопизма (лажног раја у свету) или пут ескапизма (бекства од света).

Десило се то у 17. веку прво као реакција на средњовековну песимистичку идеју хришћанства а после у 18. и 19. веку је откривен „историјски прогрес“ све већи и већи све бољи и бољи – идеја о „распеваном сутра“. Сви ти Хегели, Шелинзи и напакон

Марксиста и остали били су заправо а да то нису ни знали унутар круга хришћанског виђења света. Премда су негирали Бога, за њих је историја и даље била не само пуко кретање већ кретање ка Апсолуту. За једне је Апсолут био одсуство зубобоље, други су га видели као једнакост и правду, трећи као светски мир, четврти... Чинећица је да су сви они пројектовали своје утопије у будућност, а то је уствари (пореклом) хришћанска идеја која је „сишла са ума“.

Исто се може рећи и за грех. Из истих библијских хришћанских

извора и увида долази извитоперено мишљење да је зло последица незнања. И до дана данашњег погледајте митологију америчког државног образовања о томе да ће образовање искоренити свако зло. Ако причате о сексу са трогодишњом девојчицом онда она после неће имати страховите трауме кроз које смо ми прошли. Образовањем ће се наводно човек ослободити од греха. Но хришћанско схватање греха је изложено у опису првородног греха Адама и Еве и олично у ђаволу. А ђаво ни у каквом случају није нека незналица јер он је Луцифер – носилац лажне светлости. Он је онај који, и ако поседује све сазнање о Богу, ипак каже Богу: „Не“!

Са друге стране имамо бекство од света које лежи у идеји да је зло апсолутно. Са таквим стањем ума човек схвата да не може више да живи у друштву које је пало и зло. И једноставно мора се ослободити од њега – побећи, не мешати се више са овим светом.

Утопија и бекство од света су укоренили у нашој јудео-хришћанској култури тако да су многи хришћани капитулирали или пред утопијом (лажнога раја у свету) или пред бекством од света. И управо ту долазимо до праве трагедије. Потребан нам је утопизам? Морамо да се покајемо, али зашто? Требамо се мобилисати у сваком могућем активизму?

Реч „теологија“ изворнио значи „словљене о Богу“ али данас она може да значи и „словљење о сексу или контрацепцији“ и као реакција на такав развој догађаја многи су хришћани капитулирали у утопизму.

Истовремено сведоци смо праве најезде ескапизма (бекства од света) који се данас јавља на

многе начине – људи окрећу леђа свету и одају се свему и свачему. То се дешава и у нашој Цркви, има њих који су открили „Икону“ или расправљају о литургијским праксама ране, средње и новије Цркве. Има њих који тврде „то није правилно јер се у трећем веку у источном Египту...“ Трећи век у источном Египту у Месапотамији било другде само да то не буде у Чикагу, Њујорку или Паризу.

Прва је истина

Све је добро. Грчки оци веле: „Да се ниси усудио да је ђаво зао по себи. Он је зао по своме понашању, али је био добар по својој првоствореној природи.“

У супротном пашћеш у дуализам екстрема „добар Бог“ и „зао Бог“ – ђаво је створен као најсавршеније створење Божије, и управо је зато павши постао, толико моћан у злу.

Друга истина

Овај свет је „пали свет“. Не само због једног малог прекршаја – чувене Едемске јабуке (зашто баш јабуке – нико не зна.) Свет ја пао зато што је одбацио божју доброту, зато што је пре свега одбацио Бога који је доброта. Према томе нису пале само неке ствари него је пао у целини. Није на пример – ванбрачна љубав пала гледано према брачној љубави – пала љубав нити је коњак гледано према соку од парадајеза пало пиће него је – „Цели свет пали свет“. Брак је – пали брак, парадајз сок је пао а не само коњак! Све је пало. Најбоља религија јесте палија од свих палих ствари!!! А то је зато што религија замењује радовање Богу капитулацијама: колико свећа,

колико новца, колико правила, колико заповести, колико светих тајни, колико? Колико? Све је пало, све је помрачено... И овде прави хришћани би рекли: „Да, свет је оболео, свет је извитоперен, суштински унакажен грехом, али он још увек пева о слави Божјој! Он је још увек кадар да прими Бога.“

Трећа истина

„Свет ја спасен“, али он је спасен не да би се њему гарантовао успех да би се гарантовала „распевана будућност“. Спасење се дешава сада, управо овде! То је хришћанска есхатологија да свакога дана понављамо: „да дође Царство Твоје“. А и оно долази сада.

Чувена француска изрека „Метро – посао – кревет“ јесте управо оно што је спасено јер спасење не значи замену свих тих неизбежних ствари некаквим смисленим пословима јер сваки посао који има два понедељка у животу је бесмислени и постаје угњетачки. Спасење значи управо оно што је апостол Свети Јован написао у својој посланици : „Што смо чули, што смо видели очима својим, што сагледасмо и руке наше опипаше, о Логосу живота; и Живот нам се јави...“. И то је порука коју многи хришћани нису могли да поднесу ни да схвате јер је била претешка за њих. Много је лакше имати своју „религијицу“ прошлости, садашњости и будућности, религијицу заповести и рецепата која тврди да Бог није заволео свет већ све добре ствари у њему. Да је заволео људе који иду у Цркву, који дају прилоге (мада то чине и порески обвезници). Напротив, спасење значи да је

Царство Божије које ће доћи већ дошло, да је посреди нас.

Ово искуство Царства Божјег држи скупа оно што бих назвао „троједном интуицијом“ о томе да је свет, створен, пали и спасен“.

Има људи који кажу да не могу да поднесу бесмислени живот, вожње метроом, спавање, доручке, ресторане и томе слично а ја им одговарам: „Није могао ни Христос. Зато је умро на Крсту.“ А апостол Павле је рекао: „Ако, дакле, једете, ако ли пијете, ако ли што друго чините, све на славу Божију чините.“ Чак и читати Wall Street Journal у славу Божију? Да, наравно да можете. Слава Божија је где год човек жели да она буде.

Ми хришћани не треба да правимо избор између утопије (у свету – благословен је наш свет) или бекства од света, и није да продајемо религију као валијум, као „Свету Валијумску пилулу“. Прави изазов пред нама је да обновимо оно што се назива искуством фундаменталне хришћанске есхатологије.

Какав год да је онај свет (Царство небеско, рај, а ми не знамо ништа о њему), тај „онај свет“ се пре свега открива већ овде и већ сада. Нигде другде, већ управо овде. Ако то не схватимо данас, нећемо схватити то никада. Ако нисмо у стању да откријемо Царство Божије у Чикагу, на Тајмс скверу, Паризу и другде, нећемо бити у стању да га откријемо нигде другде. Ако мислите да ћете га наћи у Трансилванији, идите тамо под условом да сте довољно богати. И схватићете да између тог „тамо“ и овог „овде“ нема никакве разлике.

Социолог Питер Бергер је, критикујући модерну идеју да је рај увек негде далеко од Менхетена, далеко од фабрика,

свагда негде далеко у сеоским заједницама Северног Вермонта, тамо где се још увек меси хлеб, рекао: „Извините даме и господо, али када Бог говори о симболу свога Царства, то је увек – град, а не мала сеоска фарма у Вермонту.“ „И видех свети град, Нови Јерусалим, како силази са небеса“ . А Јерусалим је наравно град.

Наша вера је заснована на два основна откривења: Бог је толико заволео свет и пали свет је на тајанствен, мистички начин спасен.

Ми смо људи хришћанске традиције и културе и ту не говорим о катедрали у Шартру или Нотрдаму нити о узвишеној религијској поезији. Говорим о јединственој култури која је дала као свој плод људе попут Дантеа, Шекспира или Достојевског, о вери у којој је све што покушавам да кажем изражено на савршен начин. Постоји стварно зло и постоји стварно добро. Постоји свет који је достојан љубави и постоји свет који је достојан мржње. Постоји вертикална и хоризонтална димензија живота човековог. Ништа у том животу није половично. Када је ту радост онда је радост потпуна. Када је туга онда је туга потпуна. Живот човеков се не може свести на психолошке приче и томе сличне ствари. Сведочим вам не само о ономе у шта верујем, већ и о искуству спасења које се збива овде и сада. А та вера и то искуство ће раскринкати као јереси како утопизам тако и ескапизам.

Није на Цркви Христовој да гарантује да ће све бити боље јер је то утопизам а са друге стране морамо искључити и ескапизам – бежање од света, као издају према

Богу који је толико заволео свет.

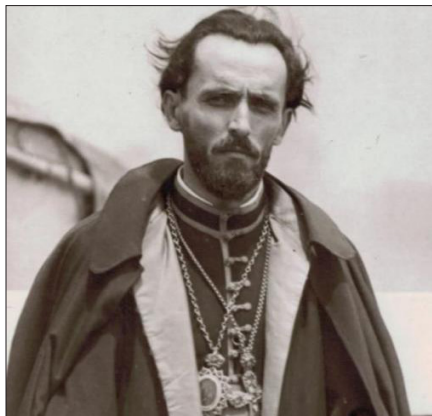
Човек је постао човек не зато што је измислио точак, ма колико тај точак био битан. Ни зато што је homo sapiens, нити зато што је открио аристотеловску логику.

Човек је постао оно што јесте – човек, када је постао homo adoratus, човек који благодари, а то је човек који не говори Богу: „Ја имам право на то. Моје уставно право је да увек имам ово или оно“, већ је то човек који благодарећи Богу изненада кличе; „Небеса и земља су препуни славе Твоје!“

О, када бисмо се само вратили из нашега посрнућа, из наше палости, из наше духовне оболелости, из јефтиног оптимизма на ширину духовног кисеоника оног космичког благодарења које представља нашу меру и контекст нашег истинског битовања, који преображава оно чувено „метро – посао – кревет!“ онда бисмо могли то у себи да обновимо.

Па све је ту и ништа нам зато не недостаје! Када бисмо то обновили ми тада, више небисмо били само пасивни следбеници у нарастајућој поларизацији утопизма и ескапизма, већ бисмо постали активни учесници у непрестаном процесу спасења света, света који је Бог створио, света који је пао и света који је спасен кроз Христа и оне који верују у спасење.

НЕОБИЧНИ И НЕСВАКИДАШЊИ ВЛАДИКА

*Успомена на епископа
Мардарија Ускоковића,
првог епископа
америчко-канадског*

Чикашка црква била је 1931. године остала без свештеника, и да црква не би била затворена на Божић, Преосвећени је сâм дошао из Либертивила и одслужио службу Божију – ненајављен, непознат и без помоћника. Сâм самцит.

Али пустимо чика Пају Бољца, чикашког црквењака, нека нам прича.

– Поранио сам, вели чика Паја, да отворим и загрејем цркву, иако се нисам надао да ће бити Службе. Божић је, пак к’о велим. Доћи ће који да бар свећу припали. А и грех би било да на Божић буде црква затворена. Двадесет и пет година постоји чикашка црква и никад није била затворена. Зар да буде затворена данас, на Божић?

Чим дођох у цркву, прво ми би да потпалим пећ. Сиђох у подрум и тек што почех да чешкрам по пепелу, а на подрумска врата неко куц – куц. “Ајде унутра“! викнух ја, па продужих мој посао и не гледајући ко улази.

– Христос се роди, чика Пајо! – олови ме познати глас. Придигох главу да боље видим, да ме уши

не варају, и умало што не падох од изненађења. Преда мном је стајао Епископ Мардарије, помало промрзао али насмејан.

– Ваистину се роди, Ваше Преосвештенство! Али одкуд Ви овде?

– Данас је Божић, чика Пајо, а ово је храм. И Бог и мој народ очекују молитву и ја дођох да одслужим службу, пошто црква нема свештеника. Него дај да ти помогнем око пећи, да се црква што пре загреје.

– Море ман’те Ви, Ваше Преосвештенство пећ, ја ћу то сам урадити...

Па ваљда од велике узбуђености што ме беше обузела због изненадног доласка Епископовог, закачих некако чункове и чункови одоше на једну страну. Дим поче да куља и варнице да лете. Држ’ ја, држ’ Епископ за вреле чункове, те их једва наместисмо.

Ја сам већ стар човек, продужује причи чика Паја. Уз свети олтар сам, тако рећи, од детињства и никада слађе не прихватих за уже да ударим звона, као овога јутра, јер су та звона објављивала Архиепископску службу само са

једним свештеним лицем у олтару, а то једино свештено лице био је сам Архиепископ.

Јавише ми се у памети друге Архиепископске службе и други владичански доласци у цркву... Звона звоне, једни свештеници у одежама чекају пред црквом, други пред олтаром уз грмљавину песме: „Ис пола ети деспота“. Архиепископ достојанствено и свечано улази у храм и обавља Службу, уз помоћ толико свештеника...

Наш Епископ свега тога није имао на Божић. Био је сам, са Богом и народом, али је служба била једна од најсвечајнијих што сам икада запамтио и осетио, јер је била орошена многим сузом, коју је народ пролио од радости, видећи свог Епископа како сам служи да његово стадо не буде без службе Божије на Божић.

**Свети оче и владико
Мардарије, моли Бога за нас!**

Архимандрит Емилијан
Метеоритски и Светогорски

Нико не доводи у питање то да је, после дана рођења и крштења, најважнији дан у човековом животу дан његовог ступања у брак. Наравно, и најчаснија и најсветија Света Тајна брака се нашла међу осталим установама које је световна олуја нашег доба покушала да сатре.

Брак је за многе прилика за проводе и ужитке. Али, живот је озбиљно питање. Духовна борба, напредовање ка циљу, Небу. Брак је најризицијна тачка и најважније средство за то напредовање. Никома се не дозвољава да избегне сазе брака, било да ће, посветивши себе Богу, склопити тајни брак, било један светотајински брак.

Тема којом ћемо се данас позабавити јесте светотајински брак. Видећемо како брак може допринети нашем духовном животу, да бисмо се надовезали на тему коју смо отпочели у нашој претходној беседи. Знамо да је брак Богом установљена институција. Частан је, [2] „тајна велика“. [3] Човек који није ушао у брак просто пролази кроз живот и нестаје, док брачан човек живи живот.

Како пак савремени људи размишљају о тој светој установи брака, о тој „тајни великој“ која је благословена од стране наше Цркве? Људи улазе у брак и изгледа ти да се спајају две благајне, два интереса, две сујете. Уједињују се два човека без идеала, рекли бисмо две нуле. Јер људи без идеала, без трагања нису ништа друго до нуле. Око себе стално слушах следеће: „Ушао сам у брак да бих живео свој живот, а не да бих се затворио у четири зида“. Чујеш и како неки други говоре: „Ушао сам у брак да бих се лепо проводио у животу“, и децу своју, ако уопште имају децу, предају некој непознатој жени да би они слободно могли да јуре

БРАК

ВЕЛИКА ТАЈНА

по позориштима, биоскопима и световним друштвима. Тако дом њихов постаје хотел у који се враћају ноћу, или штавише после поноћи, после провода, како би се одморили. Људи су изнутра празни, па због тога у дому свом осећају стварну празнину. У њему не постоји никакво задовољство, те стога јуре и провлаче се тамо и амо, да би себи нашли срећу.

Улазе у брак без знања, без свести о одговорности, само зато што желе да уђу у брак, или зато што мисле да је то неопходно да би били друштвени људи. Али, шта је резултат тога? То сваки дан гледамо. Свима нама су познате олупине брака. Један светован брак, каквим се тај брак данас схвата, може да има само једну карактеристику: то да је убица човековог духовног живота. Због тога треба да осетимо да ако промашимо у браку, скоро да смо промашили и у свом духовном животу. Ако успемо у браку, успели смо и у свом духовном животу. Наш успех или неуспех, напредак или потоп у духовном животу почињу од брака нашег.

Пошто је ово, дакле, тако озбиљна тема, вреди видети који су предуслови, и каква припрема, неопходни да би се постигао срећан, истински хришћански брак. Да би младић или девојка имали успешан брак, од малена треба да стекну одговарајуће

васпитање. Као што дете треба да чита, као што учи да мисли и да се интересује за своје родитеље или за своје здравље, тако га треба припремити и да би могло да склопи један успешан брак. Али, у наше време нико се не занима тиме да децу припреми за ту велику тајну, која ће играти најважнију улогу у њиховим животима. Ни родитељи се не занимају тиме, изузев спремања мираза, за који се заиста интересују.

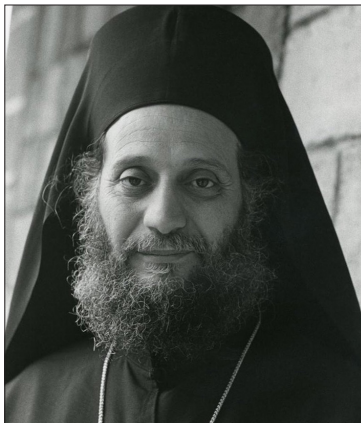
Дете од малена треба да научи да воли, да даје, да ускраћује, тј. да жртвује себе, да слуша. Да осећа да су чистота душе и тела његовог драгоцено благо, које треба да чува као зеницу ока. Карактер детета треба да се обликује нормално, да би оно постало частан, храбар, одлучан, искрен, радостан човек, а не неко полужалосно створење које ће непрекидно оплакивати своју судбину, један безвољан предмет без мисли и снаге. Дете од малена треба да научи да се интересује за неку науку или неко занимање, да би сутра било способно да издржава своју породицу, или, ако је девојчица, да помогне ако то буде потребно. Жена, чак и кад је образована, треба да научи да буде домаћица. Да научи да кува, да шије, да везе. Неки би рекли: „Ма, оче, то што говориш је само по себи разумљиво“. Питајте мужеве, па ћете видети колико жена, када се уда, ништа не зна о домаћинству.

Избор животног сапутника је такође питање које, када стигнемо у одговарајуће доба, не треба одлагати. Човек ни у ком случају не треба да се жури, јер је „брз брак, брзобезнађе“, али ни да одгађа то важно питање свог живота. Не треба да одуговлачи, јер је одуговлачење смртна опасност за његову душу.

По правилу, нормалан ритам човековог духовног живота почиње браком. Неожењена/неудата особа као да живи на хондику и још није зашла у собе. Нека се родитељи старају да се дете понаша нормално, али и да се моли, да би тај благословени час дошао као дар који ће Бог послати.

Наравно, када стигне до избора супружника, дете ће узети у обзир и мишљење родитеља. Колико сте само пута, ви који сте родитељи, осетили као да вам ножем пробадају срце када вас деца ваша нису питала за мишљење о ономе ко ће им бити животни друг. Мајчинско срце је осетљиво и не може да издржи такво рањавање. Дете треба да пита родитеље, јер они имају неку особиту интуицију којом поимају ствари које се тичу њихове деце. Али, то не значи да отац и мајка треба да врше притисак на своје дете у избору. Нека га оставе да на крају само слободно направи свој избор.

Ако присилите своје дете по питању брака, вас ће сматрати одговорним ако ствари не буду ишле добро. Притиском никада не бива нешто добро. Помоћи ћеш му, али ћеш га и оставити да изабере онога ко му се више допада или онога према коме ће осетити љубав – љубав, а не сажаљење или

самилост. Ако вам дете ваше након неког познанства каже: „Жао ми је, јадне/Жао ми га, јадног. Оженићу је/Удаћу се за њега“, тада знајте да се налазимо у предворју једног неуспелог брака. Само човек који ће се детету више допасти, или којег ће завоleti, може да стане поред нашег детета.

Требало би да обоје, будући муж и жена, желе брак, да осећају привлачност једно према другом, да осећају да истински, унутрашње, ненасилно желе да живе заједно.

Некорисно је да по том питању извршимо притисак на своју децу. Понекад, из љубави, мислимо да су она наш посед и да са њима можемо да чинимо све што желимо. Тако наша деца постају створења неспособна да живе живот било као брачна било као безбрачна. Браку ће свакако претходити упознавање, које је једно веома танано питање, а које ми, међутим, заборављамо. Упознавање никада не треба да нас уљуљкује, ако нисмо сигурни да је оно објективно. Љубав не ослепљује човека. Љубав му отвара очи, да би другога видео онаквог какав јесте, и са његовим недостацима. Народ каже: „Обувај обућу свога места макар била и тесна“. Дакле, узми човека којег си упознао. А упознавање увек треба да је повезано са зарукама, дакле веридбом која је једно такође тешко питање.

Када сам једној девојци предложио да се озбиљно замисли о томе да ли треба да настави своју веридбу, одговорила ми је: „Мајка ће ме заклати ако раскинем веридбу“. Али, веридба не постоји

ако не постоји и могућност да се она раскине. То што сам се верио не значи да ћу свакако и да се венчам. Значи да пробам да ли треба да се венчам са особом са којом сам се верио. Ако нека девојка није у стању да раскине веридбу, не треба ни да се заручује, или боље да не улази у брак.

У периоду веридбе треба да будемо веома пажљиви, јер ћемо на тај начин имати много мање несугласица и несрећа након венчања. Још, као што један човек каже, срце своје за време упознавања треба да држиш у себи, и са обе руке, као да се ради о неком медведу. Јер знате колико је опасно срце, које, уместо у брак, може да те одведе у грех. Постоји могућност да те особа коју си одабрао посматра као играчку или као пробну четкицу за зубе. После ћеш ти да доживиш плач и тугу, али ће бити касно, јер ће се већ показати да је твој анђео био направљен од блата.

Немој изабрати човека који троши сате по клубовима, на проводе, путовања и луксузе, нити онога код којег ћеш открити да се иза његових речи љубави крије самољубље. Немој изабрати за жену ону која је налик баруту, те се запали чим јој шта кажеш. Она није супруга за тебе.

Још, ако желиш да имаш један стварно успешан брак, немој прилазити онај девојци или младићу који не може да се одвоји од родитеља својих. Христова заповест је јасна: „Због тога ће оставити човек оца својега и матер и прилепиће се жени својој“. [4]

Када видиш да је онај други привезан за мајку или оца, да их слуша отворених уста, и да је спреман да учини било шта што они кажу, бежи далеко од њега. То је један емотивно болестан, душевно незрео човек, и са њим нећеш моћи створити породицу. Онај кога ћеш изабрати за мужа треба да има храбрости, јунаштва.

Али, како може да има јунаштво кад још није научио, није схватио, није прихватио то да је дом његов био саксија у коју су га ставили, да би га након тога извадили и засадили негде другде?

Такође, када дође до тога да изабереш особу свог живота, обрати пажњу на то да можда није затворена, те нема пријатеља. Ако данас нема пријатеље, сутра ће му бити веома тешко да тебе има за пријатеља и супружника. Обрати пажњу на гунђала, на оне који се жале, на меланхоличне, који личе на птице кукавице. Обрати пажњу на оне који се непрекидно жале: Не волиш ме! Не разумеш ме! Нешто није у реду са тим створењима Божијим. Још обрати пажњу на фанатике и наизглед побожњаке. Не на верујуће, него на такозване побожњаке, који се узбуђују због безначајних ствари, којима је све и свако крив, и који су преосетљиви. Како ћеш моћи да живиш са таквим човеком? То би било као да седиш на трњу.

Још обрати пажњу на оне који брак виде као нешто зло, као неки затвор, и на оне који говоре: „Ма, никада у животу свом нисам ни помислио на брак“.

Обрати пажњу и на неке лажне хришћане, који брак посматрају као нешто ниско, као грех, који чим чују нешто везано за брак сагињу главу. [5] Ако ступиш у брак са неким ко је такав, он ће за тебе бити трн, а ако се такав одлучи за монаштво, биће терет за манастир.

Обрати пажњу на оне који мисле да су савршени и себи не налазе никакву ману, док другима стално налазе мане. Обрати пажњу на оне који мисле да су “изабраници Божији” [6] и да могу да промене цели свет.

Да обратиш пажњу и на једно веома важно питање: наследност. Добро упознај оца, мајку, деду, баку, стричеве изабраног/изабране.

И још на то да за будући брак

постоје основни материјални предуслови. Али, пре свега обрати пажњу на веру. Верује ли? Да ли човек којег мислиш учинити својим животним сапутником има идеале? Како ће моћи да те прими у срце ако му Христос не значи ништа? Зар имаш утисак да ће моћи да цени тебе када није могао да цени Христа? [7] Свето Писмо говори мужу да жена твоја буде жена „завјета твога“, [8] дакле твоје вере, религије, она која ће те повезивати са Богом. Само тада можеш, као што кажу Оци наше Цркве, да склопиш брак „уз сагласност Епископа“, [9] дакле, уз одобравање Цркве, а не само неку формалну дозволу. Претходно разговарај са својим духовником. Са њим све испитај и он ће као прави пријатељ стати уз тебе, па када стигнете до жељеног циља, брак ће за тебе заиста бити један дар Божији. Биће дар, јер „сваки има сопствени дар“. [10] Бог сваком од нас даје његов дар. Једног шаље у брак, другог у девственост. Не да Бог изабера рекавши: „Ви ћете на ову страну, а ви на ону“, него нам Бог даје храброст, подршку, снагу, да бисмо успешно окончали оно што је изабрало срце наше.

Ако сте на овај начин изабрали свог супружника, захвалите Богу. Повежите га са својим духовником. Ако немате духовника, обоје изаберите једног духовника, који ће бити ваш Старац, отац, онај који ће вас подсећати на Бога и указивати вам на Њега.

У животу ћете имати многе потешкоће. Упитници ће падати као киша. Бриге ће вас опседати и почесто ћете видети да ваш хришћански живот бива тежак. Немојте се узнемиравати. Бог ће помоћи. Ти учини оно што је до тебе. Можеш ли да читаш пет минута на дан? Читај. Можеш ли да се молиш пет минута на дан? Моли се. А ако не можеш пет, моли се два минута. Остало је Божија брига.

Када у браку наиђеш на потешкоће, када видиш да твој духовни живот не напредује, немој губити наду, али немој ни да се задовољаваш оним што си већ стекао. Узнеси срце своје Богу. Угледај се на оне који су све дали Њему и чини све што можеш да би био сличан њима, [11] па макар и чежњом срца свог. Када на тај начин кренеш даље, истински ћеш осетити шта је циљ брака. У противном ћеш и ти у животу лутаати као што лута неки слепац.

Шта је, дакле, циљ брака? Навешћу вам три главна циља. **Прво, брак је пут бола.** Заједнички живот мужа и жене назива се супружништвом, дакле, они под истим јармом дижу заједнички терет. Брак је сапутништво и заједничка судбина у болу и, наравно, у радости. Али, обично шест жица нашег живота одзвања тужно, а само једна радосно. Муж и жена ће пити из исте чаше олује, муке, промашаја. Свештеник у току чина Свете Тајне брака младенцима даје да пију из исте чаше, која се назива „заједничком чашом“, [12] јер ће они заједно подићи терет брака. Та чаша се назива и „сједињењем“, јер се они сједињују да би заједно понели радости и бол. [13]

Када двоје улазе у брак, то је као да говоре: „Заједно ћемо наставити даље, руку под руку, и у добру и у злу. Проћи ћемо мрачне часове, часове мука пуне тежине, часове монотоније. Али, и у дубокој ноћи треба да показујемо да верујемо у светлост и сунце“. О, драги моји, ко може рећи да у животу не пролази кроз тешке тренутке? Али, није мала ствар да знаш да ћеш у својим тешким тренуцима, у својим стрепњама, искушењима, у својој руци држати једну другу, вољену руку. Нови Завет каже да ће сваки човек, а пре свих онај који улази у брак, проћи кроз бол. „Јеси ли се одрешио од жене?“ , пита Свети

Немој изабрати човека који троши сате по клубовима, на проводе, путовања и луксузе, нити онога код којег ћеш открити да се иза његових речи љубави крије самољубље. Немој изабрати за жену ону која је налик баруту, те се запали чим јој шта кажеш. Она није супруга за тебе. Још, ако желиш да имаш један стварно успешан брак, немој прилазити онај девојци или младићу који не може да се одвоји од родитеља својих. Христова заповест је јасна:

“Због тога ће оставити човек оца својега и матер и прилепиће се жени својој”

Апостол Павле. Дакле, ниси се оженио? „Не тражи жену. Ако ли се и ожениш, ниси сагријешо“.

Ако се ожениш, немаш греха.
„И девојка ако се уда, није сагријешила. Али ће такви имати невољу тјелесну.“ [14]

Кад се већ жениш, имај на уму да ћеш много пропатити, да ће живот твој бити крст, али процветао крст. Имаће и радости своје, и осмехе, и лепоте. Када је пак у животу твојем ведро, имај на уму цвет који скрива један крст. [15] Тако се и у твојој ведрини наједном може појавити један крст. Живот није провод, како поједини који улазе у брак мисле, па после падају са неба на земљу. Брак је једно широко море, не знаш шта ће из њега изаћи. Узимаш човека којег си са страхом и трепетом и уз велику пажњу изабрао, па након годину, две, пет откријеш да те је преварио.

Веровати да је брак пут на којем треба да тражимо своју срећу, одрицање од крста јесте кривотворење брака. Радост брака је то да муж и жена, обоје потурају своја плећа и заједно иду навише уз стрмине живота. „Нисте патили? Нисте ни волели“, каже један песник. Само онај ко пати може истински волети. Због тога је мука неопходан састојак брака. „Брак“, каже древни песник и философ, „јесте један свет који нада улепшава, а несрећа оснажује“. Као што се челик показује у ватри, управо тако се и човек кали у браку, огњу тешкоћа. Када издалека посматраш брак, све ти изгледа

као мед и млеко, све ти се осмехује. Када се приближиш, онда ћеш видети колико тешких тренутака скрива.

„Није добро да је човек сам“, каже Бог, [16] због тога је поред њега ставио једног друга, помоћника у свим тренуцима у животу, а поготово у подвизима за веру; јер треба много да се помучиш да би могао да одржиш веру своју. Бог свима нама шаље благодат своју. Али, шаље нам је када смо расположени да радо трпимо и подносимо. Неки, чим наиђу на препреке, беже. Заборављају и Бога и Цркву. Али вера, Бог и Црква нису кошуља коју скидамо чим се презнојимо.

Брак је, дакле, једно напредовање у тугама и радостима. Када ти муке изгледају претешке, сећај се да је Бог с тобом. Он ће подићи крст. Он, који те је и венчао. Када Бога молимо за нешто, не догађа се да нам Он увек одмах пружи решење. Он нас веома полако води. Понекад и годинама. Дух Свети се „моли за нас уздисајима неизрецивим.“ [17] Дакле, ти се мучиш, а сам Христос са тобом трпи бол. Треба да прођемо кроз бол; у противном, живот наш неће имати истински смисао.

Друго, брак је једно напредовање у љубави. Стварање једног новог човека: „биће једно тело“, [18] каже Јеванђеље. Бог уједињује два човека и чини их једним човеком. Из јединства двоје, који одлучују да уједначе своје кораке и ускладе откуцаје срца, произилази један

човек. Том дубоком и исконском љубављу један је присуство, жива стварност у срцу другог. Ожењен/удата сам значи како нити један дан, чак, ако је могуће, ни на неколико тренутака не могу без свог животног друга. Мој муж, моја жена јесте један део мог бића, мог тела, моје душе: допуна мене. Представља оно чиме се ум мој бави. Представља разлог из којег осећам да срце моје куца.

Двоје размењују вереничке прстенове да би показали да ће, кроз животне промене, на крају опет остати сједињени. Свако носи прстен на којем је уписано име другог и симболички га ставља на прст, одакле полази једна вена која иде директно до срца. Дакле, име другог се уписује у моје срце. Један, рекли бисмо, другоме даје крв срца свог. Ставља га у утробу своју.

„Шта радиш?“, питали су једном једног романописца, а он се изненадио. „Шта радим?“, какво чудно питање. Ма, волим Олгу, жену своју“. Муж живи да би волео своју жену. Жена живи да би волела мужа свог.

Љубав је нешто најосновније у браку. „Ниједно море и ниједна планина, ниједно место и време, ниједан зао језик не може да нас раздвоји“, говорио је неко ко је волео своју супругу. „Ако можеш, узми га“, говорила је једна друга жена, „скрива се у срцу мом“. Њега су поводом неке клевете тражили како би га осудили, а он се скривао. Брак, дакле, значи сједињење у једно. Бог се гнуша растајања и развода. Тражи нераскидиво јединство. [19] Свештеник скида прстенове са прста леве руке, ставља их на прсте десне, па потом опет леве и на крају њихове десне руке. Јер је десна рука она којом углавном радимо. То показује да други од тада поседује моју руку. Не чиним ништа што он не жели. Везан сам за њу. Везана сам за њега. Живим за другог, због тога трпим

његове недостатке. Онај ко не може да издржи другог, не може ни да уђе у брак.

Шта мој брачни друг жели? Шта га занима? Шта га задовољава? То треба да радује, занима, заокупља и мене. Још тражим повод да му приредим ситна задовољства. Како ћу данас обрадовати свог мужа, своју жену, јесте питање које брачан човек себи сваки дан поставља. Бави се проблемчићима другог, његовим занимацијама, његовом науком, његовим радом, његовим пријатељима, да би им све било заједничко, да би показивао да учествује у његовој свакодневници. Ако је потребно да се повуче, повлачи се. Онај ко воли последњи леже, а први ујутру устаје. Родитеље другог посматра као своје родитеље, са посвећеношћу, нежносту. Јер веома добро знамо да је, када дете улази у брак, то за родитеља, чак и ако је припремио свадбу, један веома тежак тренутак. Брак је нешто што оца и мајку нагони на плач, јер се раздвајају од детета свог.

Жена послушношћу изражава своју љубав према мушкарцу. Покорава му се управо онако како се Црква покорава Христу. [20] Њена срећа је у томе да испуњава вољу свог мужа. Претварања, тврдоглавости, гунђања јесу секире које ломе стабло супружничке среће. Жена је срце. Муж је „глава“. Жена је срце које воли. Она је постојана у тешкоћама кроз које муж пролази, као царица Теодора која је подржала свог мужа на трону. [21] Она се у тренуцима његове среће труди да га још више уздигне на висине идеала. У тренуцима мукестоји уз њега као један диван и тих украс како би му пружила мир.

Муж треба да се сећа да је жена његова она коју му је Бог поверио. Жена његова је једна душа коју му је Бог дао да би је поново вратио Њему. Он воли своју жену као што

Христос воли Цркву своју. [22] Штити је, стара се о њој, пружа јој сигурност, поготово када је забринута, када је болесна. Знамо, уосталом, колико је женска душа осетљива, због тога, као што каже Свети Апостол Петар, „укажујте им част као слабијем женском сасуду“. [23] Женска душа се вређа, малодушна је, веома лако се мења, одједном остаје без наде. Због тога муж треба да буде уз њу, пун љубави и нежности, да би успео постати благо њено.

Брак је, драги моји, као један чамчић који на таласима плови између стена. Ако само мало будете непажљиви, разбиће се у парампарчад. Брак је, рекли смо, прво: један пут бола, друго: пут љубави, и треће: пут ка небу, позив

Брак је, рекли смо, прво: један пут бола, друго: пут љубави, и треће: пут ка небу, позив Божији.

Брак је, као што каже Свето Писмо „тајна велика“ Стога, када са овим сазнањем посматраш неки брачни пар, то је као да посматраш Христа.

Божији. Брак је, као што каже Свето Писмо, „тајна велика“. [24]

Знамо за седам Светих Тајни. Овде тајна значи један знак тајанственог присуства неког истинског догађаја. Икона је једна тајна. Када јој се поклањамо, не поклањамо се дрвету, него Христу или Пресветој Богородици или Светитељу који је тајанствено присутан. Часни Крст је символ Христа. У њему постоји тајанствено присуство Христово. И брак је нешто такво. „Где су“, каже, „двоје или троје сабрани у име моје, и ја сам међу њима“. [25] Двоје људи улази у брак у име Христово – они већ постају знак који садржи и поседује самог Христа.

Стога, када са овим сазнањем посматраш неки брачни пар, то је

као да посматраш Христа. У томе постоји неко богојављање. Због тога у неким другим земљама, у току чина Свете Тајне брака, младенцима стављају круне, да би показали како је муж цар Христос, а жена Црква, или за то користе маслинове гранчице. [26]

У браку је, дакле, све симболично. Запаљене свеће симболизују пет девојака. Када их свештеник у току чина Свете Тајне брака даје младенцима, као да им говори: очекујете Христа као пет девојака. [27] Или оне симболизују огњене језике који су сишли на Педесетницу, и у суштини били присуство Духа Светог. [28] Свештеник прстенове, вере узима са Свете Трпезе, где их је претходно ставио, и ставља их на

сто, [29] управо да би показао да брак почиње Христом и да ће се завршити Христом. Свештеник такође сједињује руке младенаца да би показао да њих сједињује сам Христос. Дакле, Христос је уткан у тајну и у живот њихов. [30]

Све што се приликом обреда Свете Тајне брака врши јесу сенке и симболи који показују да је Христос присутан. Када седиш и наједном угледаш неку сену, схваташ да неко долази. Не видиш га, али знаш. Устанеш раном зором и видиш као крв црвен хоризонт на истоку. Још мало, кажеш, па ће изаћи сунце. Заиста, тамо, иза планине, провирује сунце.

Када посматраш свој брак, свог мужа, своју жену, када посматраш бриге своје, тело свог сапутника,

све у свом дому, знај да су то знаци присуства Христовог. То је као да чујеш кораке Његове, као да долази, као да ћеш сад зачути и глас Његов. Све су то сенке које нам показују да је Христос са нама. [31]

Истина је да се због својих брига осећамо као да је Он одсутан. Али, у сенкама Га видимо и сигурни смо да је са нама. Управо због тога у древна времена није било засебне службе за Свету Тајну брака. Узимали би мужа и жену, доводили их у цркву, причешћивали их и они би одлазили. Шта то значи? Да они тад већ живе са Христом. И венци су символ присуства Христовог. Конкретно, они симболизују страдање. Сећате ли се Четрдесеторице Мученика у залеђеном језеру којима је Христос дао венце? Тако и Црква сада младенцима даје венце, помињући и Светог Прокопија, који је неколицини жена саветовао да пострадају, да би показале своју љубав према Христу. [32] Дакле, муж и жена стављају венце да би показали да су спремни да постану мученици Христа ради, који је са њима.

Улазим у брак, значи живим и умирем за Христа. Улазим у брак, значи желим и жедам сам Христа. Ко је још носио венац? Цареви су носили венце. Сходно томе, венци показују да су супружници цареви, а дом њихов царство, царство Цркве, један део Цркве.

Одакле је почео брак? Откад је човек сагрешио. Прегходно није постојао брак у данашњем смислу те речи. Када су првостворени, након пада, изгубили рај, Адам је познао Еву [33] и отпочео је брак. Зашто? Да би се сећали пада свог, и изласка из раја, и да би тражили рај. Брак сада бива поновни повратак у духовни рај, Цркву Христову. Дакле, улазим у брак значи постајем цар, постајем верни и истински члан Цркве Христове и трудим се у славу Њему.

Венци још показују и коначну победу у Царству Небеском. Када свештеник узима венце, он Христу говори: „Узми вијенце њихове у Царство своје“. [34]

Стога је брак један пут: почиње на земљи и завршава се на небу. Једно спајање, увезивање са Христом, који нас уверава да ћемо једном отићи на небо. Брак је један „мост који преводи са земље на небо“. [35]

Као да Света Тајна наше Цркве говори: „Изнад љубави, изнад мужа твог, изнад жене твоје, изнад свакодневних догађања, имај на уму то да си предвиђен за небо, да си ушао на пут који би свакако требало да те одведе тамо“. Невеста и младожења пружају руке, свештеник их узима за руке, те играјући и певајући иду за њим око стола. То значи да је брак путања, пут који ће се завршити на небу, у вечности.

Изгледа нам да се у браку венчава двоје. Али нису двоје него троје. Муж узима жену и жена мужа, али обоје узимају Христа. Следствено томе, троје учествује у тајни и од тада кроз живот бивају и остају троје.

За време „Исаије ликуј“ свештеник, образ Христа, младенце води за собом. То значи да нас је Христос зграбио, искупио нас, [36] заробио, учинио нас својим. Управо због тога „је ово тајна велика“. [37] Реч тајна је на латински преведена речју sacramentum, што значи заклетва. Дакле, брак је заклетва, спајање, повезивање, као што спометходно говорили. То је сад већ сталан однос, веза са Христом.

Дакле, улазим у брак значи покоравам срце своје Христу. Ако желиш, можеш да уђеш у брак; ако желиш, можеш да не уђеш у брак. Али, ако уђеш у брак, брак у твојој Православној Цркви, која те је родила, има тај смисао.

Ожењен/удата сам, значи да сам роб Христов.

ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ

Архимандрит Јован (Крестјанкин)

Драга у Господу М.!

За породицу се треба борити, јер њу не чине само Ваши односи са супругом. Ту је и живот Ваше деце, разбијен још од ране младости.

Прво, што би требало стално чинити, јесте да се молите за супруга и да се молите светима Гурију, Самону и Авиву за очување породице. Друго, и то не мање важно, јесте потреба да се загледате у своје срце и да пажљиво преиспитате саму себе*

- има ли Ваше кривице у томе, што муж одлази од куће. Моја молитва може само да буде помоћ Вашој. Деца понављају грешке својих родитеља!

Драги у Господу А.!

Човекова срећа није ни у чему другом до у сједињењу са Богом и у испуњењу Његових спасоносних заповести. И Ви, дакле, са те позиције решавајте своје животне важне проблеме. Ви сте породични човек и Ваш брак је

од Бога благословен, што значи да је за Вас најважније спасење читаве Ваше породице и њен живот у Богу. У обећања која сте дали Богу убраја се и материјално обезбеђење породице. Размислите и молите се да то остварите на најбољи могући начин. За то су нам од Бога дати сопствена глава и ум. Духовник може само мало да коригује одлуке које сте донели или Ваше планове. Нека Вас Бог умудри!

Драги А. и Е.!

И једно и друго сте само, само осетили да у свету постоје истинске вредности али их још нисте дотакли, само им се дивите а мислите да већ поседујете то благо. Не, драги моји, и пред једним и пред другим стоје тако тешки напори да ће само време показати да ли ћете их издржати и постати истински власници блага. Свој труд треба да започнете тиме што ћете искоренити масу рђавих навика с којима сте се сродили. Ја бих вам саветовао

да не журите да се свежете брачним оковима пре него што се укорените у хришћанском погледу на свет. Данас, у периоду духовне битке и уобличавања, боље је да се не свезујете житејском бригом о супружништву. Покушајте да се испитате у чистом пријатељству, јер оно мора бити положено у темељ чисте породице.

Драга у Господу О.!

Ко у животу није починио грешку? Молите се Господу за свог супруга и свим могућим силама тежите ка уједињењу породице. То је Ваш подвиг и жртва Богу. Ако се пак Д. покаже као глув и слеп и ако огрезне у паду, у томе неће бити Ваше кривице и Господ ће Вас утешити као недужно пострадали. Патње нас уче да се молимо и да осећамо близину милости Божије, и због тога - слава Богу за све. Молићу се за Вас, предавајући вас вољи Божијој, да не буде како Ви хоћете него како хоће Сам Господ!

Драга у Господу Г.!

Ваше хришћанско трпљење и смирење ће постепено и у своје време учинити своје дело, и Ваш муж, Ваша друга половина, оживеће духом. Да бисте то постигли, почните да радите на себи. Ако он пада, немојте падати и Ви. Схватите да је њему теже него Вама: он не зна за Бога и непријатељ га води куд год пожели. Почните да се молите за њега непрестано и са осећањем жаљења. Сетите се да је њему још од детињства било тешко, баш као и Вама. Све остало је дело Божије. Прочитајте 7. главу 1. посланице Коринћанима. Ви болујете заједно са мужем, јер сте вас двоје* - једно

тело.

Добро је то, што се молите потајно од њега. Тако обавезно треба чинити, да не бисте изазвали његово богохуљење. Доћи ће време кад ће се и тајно моћи чинити јавно.

Нека Вас Бог благослови!

Драга А.!

Ви на речима наводно благодарите Господу на свему, а на делу бисте с необичном лакоћом одсекли и удаљили од себе бол. Међутим, оно што бисте у том случају одсекли јесу обећања, која сте дали Богу.

Ваш супруг је болестан, али би сутра и Ви могли да се разболите. Тада се можете опростити са свим обећањима! Исто се односи и на Вашу кћерку.

Приликом венчања, супружници пију из заједничке чаше: вино, помешано са водом, испијају до дна. Вино представља радост заједничког живота, а вода (које има више) заједничке невоље, недаће и патње. Међутим, чашу смо испили, али животом не желимо да потврдимо обећање, које смо дали Богу. Ето, Ви се борите за душу своје кћери, али би требало да се борите и за мужевљеву душу, утолико пре што се он и сам моли, мада је непријатељ надмоћнији. А шта је Фотинија учинила да би помогла мужу?

Ето, драга моја А.! Заповеђено нам је само трпљење и ношење крста, а ми стално бежимо од крста који нам је дао Бог, тежимо ка самовољи и заједно с њом пропадамо.

Нека Вас Бог умудри!

Драга Е.!

Нека Вас Бог благослови због љубави и трпљења! Било је некад и такво време кад је Господ исцељивао наше слабости због молитава наших ближњих, и када је душа дозрела, невидљиво за нас, док се у једном тренутку није и сама одазвала на љубав и трпљење других. Ви жалите због блиског човека, због свог супруга, и та жалост ће појачати Вашу молитву.

Супругу, Међутим, немојте показивати свој труд и напор, и живите с њим у истој запрези, не трчећи далеко испред у својој религиозној ревности и све време осећајући да сте близу свог С. Што се тиче М., њој би преподобни Серафим Саровски ставио руку на уста! Родитељи су за децу неприкосновени, чак и ако страдају. Ако постоји љубав, она даје и разумевање и саосећајност према очевом стању.

Понекад је потребно и да отпутујете са супругом, како се у његовом животу не би појавио недопустив расцеп између самачког и породичног живота. Не претичите догађаје* – ка венчању треба ићи свесно и одговорно, јер је то Св. Тајна која обавезује на много тога. Ако не постоји такво поимање овог тајинства, онда га не треба ни прихватати.

Морате се потрудити и умолити Господа да подари веру. Мати св. Григорија Богослова била је верујућа а отац паганин (многобожац). Мислим да у почетку нису ни помишљали на венчање. Међутим, конач дело краси. Мати је децу одгајила као православне, а отац је окончао живот као православни

архијереј. Телесна љубав је један од саставних делова брака. Она је благословена у тајинству Брака, и грешан је онај који се усуди да нашкоди браку. Бог је благословио два пута ка спасењу* – брак и монаштво; и један и други пут је крсни пут. Ви сте свој избор већ начинили, и неопходно је да свој крст с љубављу и вољом изнесете до краја. Како знате да нећете спасти и свог супруга, који се освећује својом верујућом женом? Прочитајте 7 главу 1. посланице Коринћанима. Тамо ћете наћи одговор.

За С. се молим, и нека Вам Бог подари снагу и деликатну мудрост, како бисте сина удаљили од штетних утицаја (посебно од савремене музике, која и здравима разара психу а не само болеснима).

Драга Е., благодарим Вам на свему, и опростите ми на смелости! Одавно се молим за Вашу породицу. Упознао сам се са М., и време је да М. буде ако не средиште (јер је то очево место), а оно Ваша подршка. Она је већ довољно одрасла.

ПРИЧА О НЕМОЈ ЦРКВИ

Епископ Кинешемскиј Василиј

Постоји стара легенда која упечатљиво казује зашто понекад наше молитве бивају бесплодне. Неком старцу, који се много молио и често бринуо о људским гресима, учинило се чудним зашто се понекад дешава да људи иду у цркву, моле се Богу, а ипак и даље живе лоше... “Господе, мислио је он, да ли ти одговараш на наше молитве? Ево, људи се непрестано моле, да би живели у миру и покајању, а никако не успевају. Није ли можда сујетна њихова молитва?”

Једном је са тим мислима утонуо у сан. И на његово изненађење, Анђео сав у сјају, обавивши га крилом, понесе га високо изнад земље... Како га је носио све више и више, све слабије су се чули звуци са Земље. Нису се чули људски гласови, утихнула је песма, звуци, читав жамор сујетног људског живота. Само су с времена на време однекуд долазили хармонични нежни звуци, као звуци далеке лауте.

Шта је то? – питао је старац.

– То су свете молитве – одговори Анђео, – само се оне овде чују!

– Али зашто су тако тихе? Зашто је тако мало тих звукова? Ево сада се сав народ моли у храму... Анђео га погледа тужног лица.

– Желиш да знаш?.. Погледај...

Далеко доле видео се велики храм. Чудесном снагом су се отворили његови зидови и старац

је могао да види све што се дешава унутра. Храм је увек био пун људи. На клиросу се видео велики хор. Свештеник у пуној одори је био у олтару. Текла је служба! Каква служба – није се могло рећи јер ни један звук се није чуо. Видело се, како је стојећи на левом клиросу чтец нешто читао брзо-брзо, мрмљајући, али речи горе нису допирале. На амвон је брзо изашао ђакон громадног раста, одсечним покретом загладио косу, затим подигао ораp, широко отворио уста, и... ни звука! На клиросу је диригент раширио нотни текст: хор се спремио да пева.

– Аха, хор ћу сигурно чути... – помислио је старац.

Диригент је дао интонацију, подигао руке и дао знак за почетак, али као и раније – царовала је потпуна тишина. Било је сасвим чудно гледати: диригент је махао рукама, давао такт ногом, басови су се зашрвенели од напрезања, тенори запињали, високо подижући главу, сви су отварали уста, али песме није било. “Шта је ово?” – помислио је старац. Пренео је поглед на људе који су се молили. Било их је веома много, разних узраста и друштвених положаја: мушкараца и жена, старих и младих, господе и простих сељака. Сви су се крстили, клањали, многи су шапутали, али се ништа није чуло. Читава црква је била нема.

– Зашто је тако? – питао је старац.

– Спустимо се, и ти ћеш видети

и разумети... – рекао је Анђео.

Брзо и невидљиво за остале у храму, спустили су се у сами храм. Обично одевена жена стајала је напред и изгледало је да се усрдно моли. Анђео јој се приближи и тихо је додирну руком... И одједном је старац видео њено срце и разумео њене мисли.

Ах, та проклета женетина!
– размишљала је она.
– Опет је у новој одећи!
Муж – пијаница, деца – невоспитанци, а она не обраћа пажњу! Само се лицка!

Даље је стајао лепо обучен господин и замишљено посматрао иконостас. Анђео је додирнуо његове груди, и пред старцем су се отвориле његове тајне мисли:

... Тешко разочарање! Како сам лоше трговао... изгубио сам хиљаду а можда и хиљаду ипо...

Даље је стајао младић. Он се већ није молио, све време је гледао лево, где су стајале жене, црвенео и премештао се с једне на другу ногу. Анђео га је додирнуо, и старац је прочитао његове мисли: “Ах како је добра Дуњаша! Код ње све вреди: и лепа и има добар посао... Такву бих жену хтео! Да ли би ме хтела?”

И многе је додиривао Анђео, и сви су имали сличне мисли, празне, световне. Пред Богом су стајали али о Богу нису мислили. Само је изгледало као да се моле.

– Разумеш ли сада? – питао је Анђео. –

Такве молитве до нас не долазе. Зато и изгледа тако – сви они су заиста неми... Тог тренутка звонки дечји гласић је јасно проговорио:

– Господе! Ти си благ и милостив... Спаси, помилуј, исцели моју сироту маму!..

У углу, на коленима, прибијен уза зид, стајао је дечачић. У очима су му блистале сузе. Мило се за своју болесну мајку. Анђео га је дотакао и старац је видео дечје срце. Тамо су били брига и љубав.

– Ево молитве, која до нас допире! – рекао је Анђео.

– Ето зато, наше лицемерне, чисто формалне молитве до Бога не долазе и плод не доносе.

ВЕСТИ ИЗ НАШЕ ЦРКВЕНО ШКОЛСКЕ ОПШТИНЕ

СВЕТА ТАЈНА ЈЕЛЕОСВЕЋЕЊА

У Велику Среду, поред редовних служби у нашој Цркви служена је Света Тајна Јелеосвећења, на којој су се сви присутни помазали освештаним уљем за исцељење душе и тела. После службе подељене су бочице са освештаним уљем на сваку духовну и телесну корист парохијана.

ЛАЗАРЕВА СУБОТА

На велики празник када прослављамо васкрсење светог и праведног Лазара у нашој Цркви служена Света Литургија након којој је уприличена литија коју су преводили наши најмлађи носећи у рукама знаке победе – врбове гранчице и звончиће. Поводом овог празника наше сестре су приредиле крофне, а биле су спремљене разне радионице и игре за најмлађе.

ВАСКРШЊА ВИДЕО ЧЕСТИТКА ДЕЦИ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ СА СВИХ МЕРИДИЈАНА

Током овогодишње прославе Васкрса имали смо посебну част да наша деца учествују у снимању видео честитке која је упућена деци Косова и Метохије. Ова честитка је на јединствен начин окупила нашу децу са свих меридијана да кроз певање песме "Христос Васкрсе – радост донесе" пошаљу честитку пуну пажње и љубави. На тај начин, иако удаљени хиљаде километара, били смо једно са нашом децом на Косову и Метохији. Снимак ове честитке можете погледати на нашој веб страници www.svetisava.net у секцији новости.

ПРОСЛАВА ВАСКРСА

У нашој Цркви деценијама уназад традиционално се прославља Празник над Празницима – Васкрсење Христово. Централни део прославе је Света Литургија, а ове године су служене две, једна у поноћ и друга у јутарњим часовима. После јутарње литургије и читања посланице Његовог Преосвештенства Епископа канадског Г. др Митрофана, уследила је трпеза љубави коју су припремили и организовали наш Управни Одбор заједно са сестрама и вредним домаћинима наше црквене заједнице. Током прославе окупио се велики број верног народа, а за најмлађе је организована туцијада чији победници су добили вредне награде.

ПОЕТСКО ВЕЧЕ

Поетско вече посвећено великану српске поезије Мирославу Мики Антићу одржано је 29. априла у просторијама цркве Св. Саве. Наш цењени Јовица Ивковић – Баја је идјени творац ове вечери, а посетиоци су уживали у његовим рециталима и осмишљеном програму.

ПОСЕТА О.МАРКА БОЈОВИЋА

У недељу другу по Васкрсу – Томину, наша Црква је имала веома драгу посету од стране свештеника из Џексона, Калифорнија о.Марка Бојовића и попадије Биљане.

О. Марко долази из места где је венац светости добио Св. Севастијан Џексонски, а на литургијском сабрању нашој цркви о.Марко Бојовић је поклатио икону Св. Севастијана уз обећање да ћемо добити и делић моштију овог нашег Светитеља.

РАДИОНИЦА "ГУСЛЕ" ПРИ СРПСКОЈ ШКОЛИ

У недељу 23. априла после наставе у Српској Школи Св. Саве одржана је интерактивна радионица на којој је представљен стари и историјски веома важан инструмент – гусле. Ову радионицу одржала је млада уметница Бојана Пековић која је на веома забаван начин представила гусле, а деца су имала прилику не само да чују него и да свирају гусле.

увеличали су КУД "Опленац" из Торонта као и преко девет-стотина присутних гледалаца. Током концерта поменути су сви учитељи и успеси као и многобројне личности које су помагале рад фолклорне групе. Највећи успех нашег фолклора је то што се константно повећава број полазника који данас премашује две-стотине. Управо то представља огледало заједништва и љубави које наше фолклорно друштво одржава више од пола века. Ми, нашем фолклору желимо многе и благе године!

КОНЦЕРТ ФОЛКЛОРНЕ ГРУПЕ ВУК КАРАЦИЋ "ВРЕМЕПЛОВ" – ПРОСЛАВА 50 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

Годишњи концерт ФГ "Вук Караџић" одржан је 13. маја и обележио је значајан јубилеј 50 година постојања и рада нашег фолклора. Златном годишњицом је крунисана промоција српске културе и традиције у Ванкуверу. Овогодишњи концерт и јубилеј

ХРАМОВНА СЛАВА

Маја 10-ог и 14-ог у нашој Цркви је прослављена храмовна слава, спаљивање моштију Св. Саве на Врачару. Уочи самог празника, у уторак 09. маја служено је вечерње богослужење, а следећег дана литургијски је прослављена слава. Тога дана имали смо част и радост да су нам у посети били

протојереј-ставрофор Мирослав Дејанов и протонамесник Синиша Милутиновић.

У недељу 14. маја одржана је званична прослава када је после литургије и ручка била славска академија у организацији нашег хора, српске школе и фолклора. Овогодишњи кумови Борис и Бранка Лукић су се потрудили да угосте све присутне.

МОЛИТВА ЗА НЕВИНО ПОСТРАДАЛЕ У СРБИЈИ

Мај месец ове године је био врло потресан у нашем народу. Десиле су се две трагедије: једна у Београдској основној школи а друга у Смедеревским сеоским местима. Због тога смо одржали молитвени помен за невинне наше сроднике пострадале у овим крвавим пировима.

ВЕЧЕ СТАРОГРАДСКЕ И НАРОДНЕ ЉУБАВНЕ ПЕСМЕ "ГДЕ СИ ДУШО, ГДЕ СИ РАНО..."

Наша заједница, па и шире, током концерта староградске и народне љубавне песме подсетила се на лепоту наших старих песама. Ово вече се одржало у петак 09. јуна у изведби Мартине Говедник, нашег реномираног оперског певача и Драгана Петровића, који је пратио песме на хармоници.

ТАКМИЧЕЊЕ ФОЛКЛОРА У ЊУ ЏЕРСИЈУ, САД

Крајем маја 2023. године на Српском имању у Њу Џерсију

одржан је традиционални фестивал фолклора који је ове године организовао КУД Дрина. Фестивал су посетили неколико хиљада представника Српских заједница из САД-а и Канаде. Током трајања фестивал је био осветљен најлепшим бојама наше земље и енергијом изузетних чланова наших фолклорних група, који са поносом чувају традиције наших предака и предавања нашу културну баштину на најлепши могући начин.

Ми са поносом истичемо и честитамо што је на овом реномираном такмичењу учествовала наша Фолклорна Група Вук Караџић која је освојила прво место.

ПИКНИК ЗА КРАЈ СЕЗОНЕ ФГ ВУК КАРАѢИЋ И ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ СВ САВЕ

Заједнички пикник Српске школе и Фолклорне групе за крај сезоне, односно школске године одржао се у Роберт Бурнаби парку у недељу 11. јуна. Овај, већ традиционални пикник, окупио је мноштво играча и ђака као и њихових родитеља који су уз храну и дружење заједнички прославили успешан крај сезоне и школске године.

ПРОСЛАВА ВИДОВДАНА

Прослава овогодишњег Видовдана уприличена је у недељу 25. јуна. Током Свете Литургије одржан је парастос за све невинно пострадале за крст часни и отачаство од Косовског боја до данашњег дана. После свечаног ручак одржан је богати програм у изведби црквеног хора "Стеван Мокрањац".

ДАН КАНАДЕ - ПРОМОЦИЈА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

По први пут на Дан Канаде 01.

јула 2023. године у Ванкуверу, наша црква и заједница су представљали нашу богату српску традицију. Штанд са традиционалним ношњама и постерима који представљају само део наше богате културно-историјске баштине, посетио је неочекивано велики број заинтересованих посетилаца. Интересовања су била разнолика, од историјских детаља, традиције, кухиње, до савременика и звучних имена, као што је Новак Ђоковић и Никола Јокић. Многи су штанд посетили јер имају за пријатеље некога из Србије.

ГУСЛАРСКО ВЕЧЕ

У суботу 15. јула одржано је "Гусларско вече" на коме су учествовали наш познати гуслар Ђорђе Копривица и његова ћерка Јелена. Током ове вечери присутни су имали прилике да чују и науче богато историјско и културно наслеђе српског народа опевану уз овај инструмент.

ПЕТРОВДАНСКИ ПИКНИК

Традиционални Петровдански пикник при нашој цркви се одржава у прву недељу по празнику Петровдана. Ове године организацију пикника је преузео Марко Митровић уз свесрдну помоћ својих пријатеља. Овде

поред Марка истичемо и рад Драгана Ђорде. Поред пикника овај дан је обележила и канадска премијера филма "Војвода Ђујић" а улазнице за ову премијеру биле су по донацији. Сав прикупљени прилог је усмерен издавачкој кући "Погледи" за снимање филма о Ђенералу Дражи Михаиловићу. На овој премијери захваљујемо се Бобану Ковачевићу, угледном члану наше заједнице који годинама брине о промоцији Српске историје.

ХРАМОВНА СЛАВА И СРПСКИ ДАНИ У КЕЛОНИ

Првог викенда у августу већ 40. година одржавају се Српски Дани у Келони, а 20. година колико постоји Црква у тој првој недељи обележава се и храмовна слава - Св. Пророк Илија. У недељу 6. августа служена је Св. Литургија којом је началствовао протонамесник мр Вук Милишић, а саслуживао је протонамесник Марко Радмановић. У току литургије одржана је литија око цркве и освећење сласвог колача и кољива. Овогодишњи кум

Зоран Зорић подарио је пример доброг домаћина и кума, јер како се доселио у Келону са својом породицом, непрестано се труди да помогне рад ове мисионарске парохије.

НОВЕ ПРЕСВЛАКЕ И ОДЕЖДЕ ЗА ЦРКВУ

Ове године урадили смо један врло значајан подухват, захваљујући бројним прилозима обновили смо унутрашњи изглед наше светиње са новим пресвлакама и прекривачима. Уједно смо добили нове беле свештеничке одежде и стихаре за чтечеве, а Цркву са одеждама и стихарима даривале су породице Рајлић, Марић и Лазић.

СРПСКИ ДАНИ

Иза нас су још једни успешни Српски дани. Док се сабирају утисци, изражавамо дубоку захвалност свим волонтерима, донаторима и свима који су својим присуством допринели лепоти овог догађаја. Уложена је огромна љубав која се показала

кроз пожртвованост многих наших чланова. Сви су то могли да виде и зато је коментар многих био да је организација била на јако високом нивоу.

Од свега је најважнији “дух” који је владао ових дана и који је засијао у суботу и недељу. То је дух заједништва кога ако нема све “пада у воду”, а ако га има онда он покрива све појединачне недостатке. Тако треба да останемо онда ћемо бити спремни да растемо као заједница и да постижемо и веће ствари.

СВЕШТЕНИЦИ ЦРКВЕ СВ. САВЕ ПРИПРЕМИЛИ НЕДЕЉНИ РУЧАК

У нашој цркви постоји једна прелепа традиција да се после недељне Литургије сабрање настави на свечаном ручку. Ово старање је преузело наше Коло Српских Сестра уз свесрдну подршку целокупне заједнице. На овакав прелепи дар наши свештеници узвратили су са ударјем, тако што су припремили и послужили ручак у недељу 17. септембра. На ручку под називом “Ваши свештеници кувају за вас” окупило се мноштво парохијана и сви су похвалили идеју и кулинарско умеће. Овом приликом су наше попадије помагале да се ручак послужи, а сви су пожелели да се убрзо понови ова акција.

ГУЛАШИЈАДА

Након неколико година поново се

обновила лепа традиција наших домаћина, да се на такмичењу огледају у кувању гулаша. Такмичење се одржало у суботу 07. октобра, а истог дана је проверени жири оценио гулаш. Тада је за врло малу разлику победио тим Мирослава Томића. Следећи дан, у недељу после Литургије је послужен гулаш и сав прикупљен прилог је предат цркви. Овом приликом се захваљујемо свим такмичарима и организатору Марку Митровићу.

ПРОСЛАВА СЛАВЕ ЦРКВЕНОГ ХОРА "СТЕВАН МОКРАЊАЦ"

У недељу 15. октобра прослављена је слава нашег хора. Током Св. Литургије освећени су славски колач и кољиво, а после је уследио славски банкет. Домаћин и кум Ђорђије Николић као и целокупни хор су се потрудили да угосте све присутне. Током славског ручка одржан је прикладан програм. Нашем куму и хору хвала на несебичној љубави коју показују кроз своје таленте појући Богу сваке Свете Литургије.

20 ГОДИНА ЦРКВЕ У КЕЛОНИ

На око четири стотине километара источно од Ванкувера сместио се град Келона који броји стотињак српских породица. Пре двадесет година ова мала заједница успела је да подигне Цркву и зато ова година представља велики и значајни јубилеј ове мисионарске парохије. У помоћ изградње ове богомоље, која је посвећена Св. Пророку Илији, учествовале су најближе српске заједнице, а понајвише људи из цркве Св. Саве у Ванкуверу предвођени са великим трудбеником протом Савом М. Арсенијевићем. Поводом ове годишњице од изградње и освећења Цркве Св. Пророка Илије у Келони

одржана је свечана прослава која је трајала два дана. Свечаност је започела са дочеком Његовог Преосвештенства Епископа канадског Г.Г. др Митрофана и вечерњом службом у суботу 21. октобра. После службе одржани су културно-уметнички програм и беседе Тамаре Обрадовић и надлежног свештеника протонамесника Марка Радмановића. Програм је крунисан беседом Његовог Преосвештенства и доделом грамата заслужним личностима наше заједнице у Келони. Током следећег дана, у недељу 22. октобра служена је Св. Архијерејска Литургија којом је началствовао наш Епископ Митрофан, а саслуживали су му свештеници протонамесник мр Вук Милишић и протонамесник Марко Радмановић, а за певницом су били породица Ергарац из Ванкувера и Татјана Јосиповић.

ДЕЧИЈИ ИЗЛЕТ

Излет за најмлађе у организацији наше ФГ Вук Караџић је одржан у суботу 21. октобра на локалној фарми у Ленглију. Фолклорна група је носила сав трошак за децу која похађају Фолклор и Српску Школу. Идејни творац и носилац овог пројекта је учитељица фолклора Николина Ђурић. Деца су током излета уживала у заједничком дружењу и радионици током које су могли да науче нешто више о

домаћим животињама и локалној пољопривреди.

ПРОСЛАВА СВ. ПЕТКЕ

Током петка и недеље 27. и 29. октобра имали смо прославу славе нашег Кола Српских Сестара. У недељу после Свете Литургије је уприличен свечани славски ручак и програм у изведби нашег хора и фолклорне групе "Вук Караџић". Овогодишњи кумови Станко и Станица Богдановић са својом продицом су се домаћински потрудили да угосте све присутне.

ДРУЖЕЊЕ ЗА СВ. ЛУКУ

У организацији наше школе одржало се дружење у уторак 31. октобра када прослављамо Св. Луку и Св. Петра Цетињског. Током те вечери деца и родитељи су имали лепо и корисно дружење уз разне радионице и послужење.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА

У субота, 18. новембар имали смо велику част и радост да је у нашем Светом Храму служена Св. Архијерејска Литургија којом је началствовао Његово Преосвештенство Епископ канадски Г. др Митрофан. Нашем Епископу су саслуживали протојереј-ставрофор Мирослав Дејанов и протонамесници Синиша Милутиновић, мр Вук Милишић и Марко Радмановић. После Литургије и богонадахнуте

беседе нашег Владике, чланице КСС су послужиле ручак за све присутне.

КАРАВАН СРЕЋЕ

При Српској Школи Св. Саве у недељу 26. новембра одржана је књижевна радионица "Караван среће" у изведби творца ове радионице Гордане Петковић-Лаковић. Гордана је у овој радионици окупила децу узраста од 4 до 12 година и у интерактивним и динамичним играма представила им нашу културу, традицију, писмо и српске великане. Иначе, Гордана посећује градове широм света где постоје српске заједнице и промовише своје књиге прозе и поезије за децу и одрасле. Радионица је била бесплатна и у организацији наше школе и ЦШО.

КОЦКА ОСЕЋАЊА

У недељу 10. децембра одржала се школска радионица "Коцка осећања" коју је осмислила Изабела Аврамовић, дипломирани психолог и системски породични психотерапеут. Радионица је састављена од игара у којима су учествовали деца, учитељи и родитељи, а намењена је емоционалном описмењавању и емоционалном реговању. Такође, радило се на значају дељења осећања са родитељима и породицом. Радионица је била изузетно инетересантна за све.

ДОНАЦИЈА ИГРАЧАКА ДЕЧИЈОЈ БОЛНИЦИ У ВАНКУВЕРУ

Наша фолклорна група "Вук Караџић" већ годинама учествује у врло лепој и хуманој акцији-скупљање играчака за дечију болницу у Ванкуверу. Током децембра у току проба скупљају се нове играчке које се крајем истог месеца прилажу болници који касније прослеђују деци која се ту лече, као знак пажње и жеље да се што пре опораве.

ДВА ЗАПИСА О БОЖИЋУ

Исидора Секулић (1877–1958) је 5. јануара 1948. године два пута писала Младену Лесковцу (1904–1991). Убрзо након што му је послала писмо добила је његово, и одговорила му је истог дана. У тим писмима је, између осталог, записала:

Хвала на сећању и писму – да ли за Божић? – кад полако отпада оно што чини топлину тога датума и те институције. Одиста, Божић се баш тиме и разликује од других празника, црквених дана и датума, што је институција. У њему, у појму „Божић“, у визији „Божић“ – има тако много свега људског и човечног, од паганских, па и препаганских времена и радости, да том загонетно топлом и привлачном дану припада, најбоље, име институција. Дужа дан, подмлађује се живот, расту наде. Родио се Христос, један од најсимпатичнијих песника и луталица кроз љубав и страдања... Бадње вече, и црква у кући: тамјан, мир, песма, вертеп, и староставност, сан навечерја једног великог дана. Легенда о дану у години кад сви људи имају свећу, пањ, бео хлеб, печеницу, вино. Итд. Ја се, сем свега тога, увек спремам да прогледам у дубину до првог свога претка, првог човека на пустој планети, или на планети на којој је пре мога претка владало неко друго царство, нека друга игра вечности.

Сутра ће Бадње вече. Ја тада, као моји прапретци незнабошци, износим на друм вечеру курјаку, и чиним неке напоре да сагледам претка у дубокој прошлости, или да се дам сагледати од њега. Жижак од кандила на Бадње вече мени је чудесан сигнал. Поздравите сутра навече од мене Вашу породицу; и чувајте у себи и у њима тајну једне чудесне светске традиције која ће можда опет једаред ујединити свет. Родило се мало детенце, и постало неизмерно велики човек, и учинило нешто, и казало понешто што је важило, и још важи, за један од највећих колектива људства.

Зима је, свирепо хладно. Ја још два до три пута дневно добијам и језу. У постељу метнем термофор – и то ме сећа обичаја у хладној, влажној Енглеској – угрејем се, али онда ме загрли несаница.

Божићне радости у српској школи Свети Сава

Драгана Кузмановић-Лекић

Српска школа Свети Сава у Ванкуверу школску 2023/2024 годину је успешно почела половином септембра са уписаних 60 ђака, што је рекордан број уписаних ђака у последњих 10 година. Са поносом истичемо ову чињеницу, јер је овај успех резултат вредног рада, унапређења наставних средстава и кадрова, боље комуникације повезивања са родитељима и заједницом. Настава се одвија у 5 разреда, распоређених по нивоу знања и узрасту. Основни циљ наставе је непромењен, очување српског језика, идентитета, традиције, вере и повезивање са нашомм заједницом. Осим наставног програма, одржане су многе

радионице, дружења, играоница и излет.

Јесења креативна радионица је изнедрила много лепих радова и открила нове таленте у времену када се природа мења и облачи нове боје.

У организацији Николине Ђурић, деца српске школе и чланови фолклорне групе Вук Караџић су посетили фарму за животињама и одабрали лепе бундеве пре повратка кући. Диван дан у природи са другарима.

Дружење за Светог Луку са традиционално одржано у октобру. Лепо дружење за све који су могли да дођу.

Књижевна играоница-радионице "Караван среће", у организацији Гордане Лаковић, нас је посетила у новембру. Изузетно квалитетан

садржај у промовисању правих људских вредности, српске културе и језика.

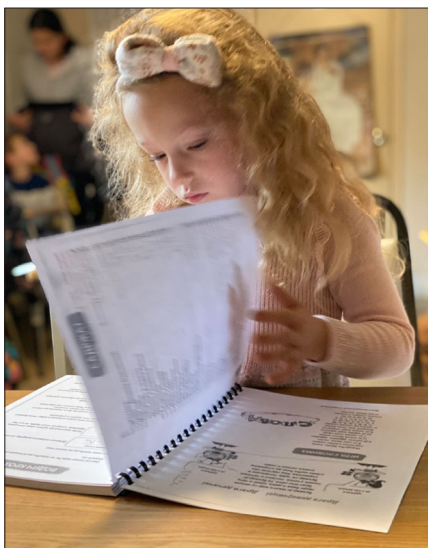
Радионица “Коцка осећања”, коју је осмислила и одржала Изабела Аврамовић, дипломирани психолог и системски породични терапеут, је била намењена деци и родитељима. Циљ радионице је био емоционално описмењавање деце и важност дељења осећања са својим родитељима, као боље разумевање реакција других особа.

Зимско-божићна радионица је планирана за задњи дан децембра, где ће ђаци правити кративне

радове, везивати бадњаке и спремати се за Божић.

Божић и припреме за Божић увек доносе много радости, љубави и повезивања, што је и основа функционисања наше школе. Позовамо све да се прикључе нашој школи, да заједно делимо ове и још многе друге лепе тренутке и празнике.

Свим родитељима, ђацима, учитељима, волонтерима, донаторима и свима осталим желимо срећне божићне и новогодишње празнике!

16 ПОУКА ВЛАДЕТЕ ЈЕРОТИЋА

О ДЕЦИ И РОДИТЕЉСТВУ

Владета Јеротић је истакнути српски лекар, психијатар, књижевник и академик. Извојили смо неке од његових мисли које се односе на родитељство и васпитање деце.

“Дете до краја треће године је упијајући ум, као сунђер је. Колико би само требало да се отац и мајка тада воле највише! И да тако буде пет, па после нека буде мало и препирки, али првих три до пет година, и због детета и због себе, да дете види, упије љубав оца и мајке. Остаће скрипт, па ће тражити у своме браку да понове оно што су доживели првих три до пет година, и добро и лоше!”

”Не знам да ли је иједан човек у стању да воли ако није био вољен. Или, на други начин, колико смо и са каквом снагом у детињству били вољени, толико и ми волимо друге”

“Дете старо три, четири године слуша мајку и оца како се не свађају, него расправљају о некој теми, па се не слажу. Без повишеног тона, свако износи своје аргументе, пуштајући и оног другог да каже то што има. Ту почиње дијалог и тако се дете учи дијалогу. Иако ништа не разуме, (шта је то о чему родитељи причају) негде у лету

успеће да ухвати да се не слажу, али да и мајка и отац разговарају користећи аргументе, а не повишен тон.”

“Радозналост и љубопитљивост нису исте ствари. Немојте своју децу претварати у љубопитљиву децу.

Дете се рађа врло сложено. Да не плашим младе, али, фетус све памти. Јако је важно да мајка дете носи радосно. Пазите, није исто радосно и весело. Треба да носи, колико год може, са радошћу. Наравно и отац је јако важан. Треба обоје подједнако да желе дете. И није битно само како се мајка у трудноћи храни, врло је важно и како се осећа јер она своја осећања преноси фетусу. Знате како, кад је мајка љута дете се склања на крај постељице, а кад је срећна дете се пење према срцу. Снимали то научници.”

“Не треба одмах грдити дете, говорити му: “шта ће од тебе бити”, “опет не радиш добро”.

Треба хвалити децу када ураде нешто добро, јер и ако рано постану горда могу се кориговати. Завидљивост је чешћа у породицама где има више деце. кад је двоје деце, родитељи треба

да пазе јер се природно јавља завидљивост, а деца често мисле да отац и мајка више воле брата или сестру.”

“Дете је у досадашњем патријархалном васпитању код Срба васпитавано у крајностима: или је одгајано у претераној строгости или у претераној разнежености (нарочито последњих деценија), због некорисне болећивости родитеља коју треба разликовати од љубави. Ваља се ипак сложити да није упутно истицати тзв. пресудну улогу родитеља у васпитању деце, а првенствено у току првих неколико година живота детета, јер и генетика и промена спољашњих рђавих околности у доцније, повољније прилике може утицати на исправљање негативних обележја у понашању детета.”

“Послушност код других можемо захтевати само ако смо и ми сами послушни. Још је Достојевски упозоравао родитеље да не ограничавају своју децу, већ прво да сами испуне завет Христов о послушности, па тек онда дозволе себи да је изискују од деце.”

“Оно што ће одлучити да се дете погрешно развија јесте недостатак тоpline, сигурности и ауторитета код самих родитеља. Јер ако је дете заиста на почетку беспомоћно, од кога оно може

да добије онај први неопходан импулс ка сигурности и збринутости него од родитеља. Оно нема никакав други критеријум за сопствену вредност него признање које добија од своје најближе околине.”

“Управљање својим агресивним и сексуалним енергијама које су нам биолошки дате, у виду урођених нагона, започиње врло рано и колико правилно контролишу те нагоне прво родитељи, а касније и друштво, умногоме зависи будући развој личности. Импулсивно препуштање наглим експлозивним пражњењима ових енергија, са последицама које су нам из свакодневног искуства свима добро познате, није само „фатум” наше индивидуалне прошлости и нашег националног темперамента већ и слабост, неуроza и незрелост сваког појединца који ништа не чини да би васпитао вољу и моралну хигијену својих анималних прохтева.”

“Уколико мајка својом љубављу према детету испољеном дојењем, бригом и приврженошћу (не и претераном бригом, јер је та брига онда знак неуротичног страха код мајке) – овој мајчиној љубави убрзо се придружује и отац – остану доследни у испољавању истинских осећања према детету (остајући стално привржени један другом у љубави) – створени су, повољни услови да вера детета у Живот остане у њему трајна.”

“Оно што је код деце лепо, фасцинантно, боголико, то је њихово поверење – оно што је Ериксон назвао праповерење са којим свако дете долази на свет, њихово брзо опраштање увреда, дивљење, чуђење. То су елементи које вреди сачувати за цео живот.”

“Родитељи се питају зашто дете увек, кад би му отац или мајка рекли, рецимо, немој то радити, или немој то јести; или ево ја сад морам да изађем, а имаш у соби пуно играчака, али пази, ова играчка може да ти донесе неку невољу; или имаш пуно воћа разноврсног, ал’ немој баш ово воће, биће ти лоше – зашто дете увек, али баш увек уради то што сте му забранили? Зашто баш ТО, кад родитељ каже НЕ? Човек осећа сталну потребу да се забрана крши, да се границе испитају, да се уради баш оно што не би требало, како би се проверило зашто је то забрањено. Али ако је родитељ то рекао у пуној љубави, остајем при томе, дете ће послушати. Ако је родитељ рекао ‘немој то да радиш’, у љубави, без трунке неке жеље да га дете послуша по сваку цену, тада дете неће урадити ништа лоше. Тада то неће бити изазов за њега да не послуша јер ће осетити љубав са којом се од њега то тражи.”

„У Европи данас мушкарац заједно са женом учествује активно у чувању деце од њиховог рођења и поделе су скоро маргинализоване. Свако кажњавање и награђивање деце је уцена. Прво правило антипедагогије је – дете поштуј и учи од њега, наравно волите своју децу.”

“Ако је дете немирно, пусти га, често је то интелигентно и бистро биће.

А родитељи, у незнању, за мирно и послушно дете кажу ‘моје добро дете’, а оно у ствари уплашено, несигурно. Наравно, роди се и понеко добро дете које је једноставно такво, иако је сналажљиво и паметно. Грешка је велика што оно немирно дете туку, а оно је најчешће интелигентно дете. И баш та интелигенција му не да да се помири лако са свим што му се каже.”

“Веома попустљиве границе омогућавају интензиван утицај споља али такво прихватање промена може да угрози специфичан породични идентитет. Овакве породице карактерише незаинтересованост и међусобна неповезаност чланова. Родитељи нису заинтересовани за раст и развој деце. Деца имају превише слободе и не праве разлику између добрих и лоших поступака. Емоционални односи су хладни и дете не осећа да је вољено, заштићено и сигурно.”

“Важна ствар која одређује функционалност породице су и породична правила. Породична правила су потребна јер чувају породицу и обезбеђују сигурност и предвидивост, што је посебно

значајно за најмлађе чланове. Њима се одређује организација живота, начин породичног функционисања, систем вредности и веровања. Међутим, проблем настаје када се о тим правилима недовољно или ретко говори јер се она углавном подразумевају, али на тај начин постају нејасна. Недовољно јасна правила обликују хаотичне породичне односе а крута правила (која се не мањају) доприносе компликованим породичним односима. У функционалним породицама отворено се комуницира о правилима. Она су јасна и подложна променама у складу са потребама чланова породице.”

СУСРЕТ МЛАДИХ СА БОГОМ

Протојереј Александар Овчаренко

Млади људи се налазе на раскршћу. Они проверавају вредности, које су родитељи успели да им усаде и трагају за својим, личним путем ка истини. Како с младим људима треба говорити о Цркви? Како пронаћи одговарајуће речи и не уплашити их? Како сами родитељи треба духовно да се припреме за тај сложни дијалог? На та питања одговара протојереј Александар Овчаренко.

Како говорити са децом о вери и Цркви... С малишанима је нешто лакше, али са тинејџерима је потребно разрадити озбиљан приступ. За тако нешто не постоји рецепт, који ће одговарати свима. И хвала Богу за то! Сви се ми разликујемо, па су и наша деца сва посебна. Зато разговору са њима треба приступати промишљено. Ако у било шта кренемо непромишљено, увек ће све резултирати жалосним духовним последицама... Без промишљености нема добрих

дела.

Прво што родитељи и свештеници треба да ураде, када започињу разговор о вери са младима, је да у себи пронађу онај тренутак истинске духовности. Нека се сете тихе молитве, или када у покајању стоје пред Богом при Исповести, нека то буде тренутак када су осетили присуство Бога. Наравно, све то зависи од случаја и околности у којима се разговор води, увек се треба прилагодити ситуацији. Али од суштинске важности је да без скривања, без било каквих маски и искрено започнемо овај јако битан

разговор. Сви ми вољно или невољно носимо мноштво маски: учитеља, шефова, жртви итд. Све те маске само скривају наше праве личности. Тинејџери имају истанчан осећај да препознају ту лаж. Зато у том разговору одрасли морају да покажу своја искрена осећања, бол, саосећање, али не због себе, већ због своје деце! То је јако битно!

Дечја вера је „вера маме и тате“, зато што „тако треба“, или „да ме не би грдили“, а у случају тинејџера то може бити и ствар инерције, ако су дете водили у цркву од малих ногу. Деца још увек нису проживела лични сусрет с Богом, тај својеврсни и прекрасни догађај који их очекује. Постоје изузетни случајеви, када без сумње видимо у детету живу, тврду и праву веру. Можемо слободно рећи да су та деца света.

Веома је тешко са децом говорити о вери, а нарочито са тинејџерима. Они су посебни људи и с њима се не може претварати, или разговарати путем отрцаних фраза и клишеа. Кроз минут досаде, они ће већ бити у другом свету, а кроз пет минута, већ ће почети да вас избегавају. Али то не значи да ми треба да се играмо са њима и да их забављамо. Понављам, само искреност и поштовање према њима, прихватање тог младог човека као себи равног саговорника, може бити успешан метод. Не можемо третирати младе, као неку „глупу дечурлију“.

На почетку треба изградити

исправан људски однос са младима да би разговор успео, а после долази интеракција. После тога је сваки случај за себе. Не треба моралисати и придиковати. Неподесна проповед и извештачена побожност могу одгурнути младића од Бога и Цркве. Треба да се изражавамо просто и разумљиво. Христос је проповедао кроз приче, које су биле разумљиве за народ. Ако једноставно желимо да „обрушимо“ Јеванђеље на тинејџера, код њега ће прорадити његов младалачки инстинкт за самоодржање. Једино ако не вршимо претерани притисак и ништа не намећемо, можемо пружити прилику том младом човеку да нам крене у сусрет. Не можемо да „утерамо“ младе у Царство Божије, бољи приступ је да се мало дружимо са њима. Треба да сазнамо њихова интересовања и проблеме, како бисмо могли да започнемо једноставан разговор из душе. Након тога ће контакт бити успостављен.

Најбоље је не урадити сав посао уместо њих, треба им дати онолико колико им је духовно потребно и оставити могућност тинејџеру да сам поразмисли, да сам изведе закључке. Потребна је вештина упутити младог човека ка Христу, али другог пута нема. Ако заиста желимо да наша деца постану искрени верници, морамо да ризикујемо. У принципу, као и увек. Треба увек обратити пажњу на узраст детета, и на то да ли се ради о дечаку или девојчици и

развијати специфичну тактику. Такође, морамо прихватити да наша деца имају право на избор и на грешке. То право им је подарио Бог, јер Он је сваку душу створио слободном и јединственом.

Уопштено говорећи, сваки разговор о вери не треба да почне од духовних танчина, већ од душевности. Сетимо се речи апостола Павла упућених Коринћанима. „Али није прво духовно, него душевно, потом духовно“ (1 Кор. 15, 46). На пример, дете се играло и разбило чашу. Кроз један трен дете ће тражити нашу подршку. До малопре је било безгрешно весело (обратимо пажњу на 50. Псалм), а сад је узнемирено, још нема страха, али ту је плашљиво ишчекивање. Шта то чека дете? Шта оно може чути од нас? У пракси постоје само две варијанте. Прва је гнев и бес родитеља, и кажњавње детета. Као последица тога, детету се умртвљују мисли и осећања, а у будућности то може довести до слабости душе. Оно из тога ништа позитивно не може да закључи. Родитељи често пренагљују у кажњавању деце. И што је најгоре деца не бивају кажњавана због својих неморалних поступака (због лењости, лажи, подлости, кукавичлука), већ због тога што не дају родитељима да се „опусте“ или због неке друге личне штете, коју им наносе. Постоји и друга варијанта. Одрасли имају предивну могућност да науче своју

децу кроз неки, спонтани, животни пример. Треба се тиме послужити и истаћи оно што је заиста битно. На пример, млађи брат је нешто разбио, а старија сестра је почела да чисти неред. Треба рећи брату, да се захвали својој сестри и да је пољуби у образ. Тиме ћемо га научити да не треба да се боји да призна своју грешку и да је исправи. Научићемо га и да се према стварима односи пажљиво. Његова старија сестра ће такође извући поуку из тога. За њу ће то бити добар пример љубави, да треба да помаже ближњима, а не да пребројава заслуге и добра дела. Од једне чашице, корист може бити огромна.

На крају крајева, морамо признати да је младима занимљивије друштво њихових вршњака од нашег, то је очигледно. Али ако разговарамо са њима од срца ка срцу, они ће то разумети и осетити и неће све то одбацити. Не можемо спречити нашу децу да греше. Она могу поступити непромишљено, непажљиво и превише самоуверено, као што је поступила Ева. Они мисле да је сав свет њихов и у једном тренутку ће пожелети да окусе грех. Али једна је ствар, ако је то само један случај, а сасвим друга, ако им то пређе у навику. Наш задатак је да изградимо темељ на који ће се у будућности ослањати наша деца и можемо само да се надамо, да ће она изабрати исправан пут добрих дела.

ВАСПИТАЊЕ ДЕТЕТА ТРЕБА ПОЧЕТИ ОД РАДА НА СЕБИ

отац Павле Гумеров

Врло је важно улити детету од детињства љубав према читању, укус према доброј књижевности. То треба чинити што је могуће раније, не сме да нас мрзи да читамо деци наглас. Ако малишан навикне на добре, праве књиге, он неће имати жељу да чита оне лоше. Сада је време компјутера, ДВД и мобилних телефона и омладина чита врло мало. Научити користити компјутер може се врло брзо, али научити читати књиге, немајући од детињства такву навику, врло је тешко. Исто се може рећи и о квалитетним, добрим филмовима и цртаним филмовима. Васпитавши укус детета у тој области, ми ћемо сачувати његове очи и уши (а што је главно – и душу) од баналних и недаровитих кривотворина. Оно највероватније ни само неће моћи да их гледа. Купујући деци дискове, са изненађењем сам сазнао какав огроман број изврских домаћих цртаних филмова имамо за децу. Наравно, они су далеко изнад западне продукције.

Можда ћу рећи баналну ствар, али васпитање детета треба почети од рада на себи. Постоје познате пословице: „с јасике се поморанце не беру” и „ивер не пада далеко од класе”. Онакви каквима бисмо хтели да видимо своју децу у будућности, такви и ми морамо да будемо сада када наша деца живе и све деле са нама. Треба их поучавати на примеру свог живота. Ако отац прича о штетности алкохола и

дувана, увлачећи при томе дубоко дим из цигарете и срчући пиво, хоће ли то дати неки резултат?

Једном сам посматрао врло непријатну сцену. Две младе маме су стајале на улици и разговарале. На два корака од њих играла су се њихова мала деца (имала су највише четири године). Из уста тих жена после сваке друге речи излетала је најужаснија псовка. Такве псовке нисам чуо ни од искусних бравара и бивших робијаша. Ко ће порастати од деце тих мама? Није тешко досетити се. Исти такви љубитељи псовки. А где је псовка, тамо су обавезно и други пороци. Када сам био адолесцент, готово је било немогуће срести жену која пуши на улици. Сада пуше чак и младе маме које гурају колица, чак и на дечијем игралишту. При томе често људи то не чине злонамерно, они су једноставно потпуно изгубили способност да разликују добро од лошег.

Толико су се већ навикли на алкохол, пушење и псовке, да све то сматрају нормом живота. Једном смо жена и ја дошли на дечије игралиште. Осим нас тамо је било неколико старица на клупама, те мушкарац и жена који су седели тачно на даскама базена с песком. Мушкарац је пушио. Пришао сам му и замолио га да оде, јер је ту дечије игралиште и ту деца пролазе. Ма колико било чудно, он је потпуно нормално прихватио мој позив и извинуо се, угасио цигарету и отишао. Мислим да он просто није размишљао о томе да је његово

пушење неке неприятно или да шкоди.

Главни васпитни чинилац јесте атмосфера која влада у породици. Оно што дете види и добија у породици, у детињству, формира његов карактер чак до 80%.

Сада се појавила теорија како не постоји лоше наслеђе (генетски чинилац) од родитеља алкохоличара и наркомана. Једноставно, адолесценти, налазећи се у средини где се пије и где се употребљавају дроге, и сами прихватају те пороке.

Нисам лекар, мени је тешко да судим о исправности ове хипотезе, али ћу рећи једно: дете нема грехова, грехове чине одрасли. Познати су многи примери када су се деца из породица алкохоличара васпитавала у срећним породицама и одрасла као потпуно нормални људи. Наслеђе је било превазиђено љубављу и бригом.

Деца наслеђују од нас својства карактера и темперамента, али како ће их она применити и развити, зависи од нашег понашања и од тога како их ми васпитавамо. Штедљивост може постати брижљивост, а може постати шкртост. Чврстина се може развити у упорност, а може се претворити у тврдоглавост и самовољу. Зато је важно сагледати особине карактера детета још у детињству и дати им правиан развој, а не тежити да се оне по сваку цену промене или да се наметне нешто што детету уопште није својствено. Исто се може рећи и о способностима. Ако адолесцент има таленат за уметника, а од њега хоће по сваку цену да направе математичара само зато што му је тата професор математике, то може јако нашкодити вољеном детету.

Односи међу супружницима веома утичу на стање деце. Јер породица је јединствени организам и деца су неодојива од нас. Психолог Максим Бондаренко наводи овакав пример: „Отац долази на саветовање са сином. Утврђен је проблем лошег успеха сина у школи, његовог одбијања да учи. Током разговора се испоставља да се отац стално свађа с мајком, јер је љубоморан на њу. Рекло би се, какве то има везе са синовљевим учењем? Испоставља се да има непосредне везе. Пошто се он боји развода родитеља, део конфликтне енергије у породици несвесно превлачи на себе. Зато је и 'морао да постане' лош ђак. Резултат тога је да родитељи део своје агресије, намењене једно другоме, усмеравају на сина који на тај начин несвесно 'спасав' породицу од распада. Тако се на крају добија то да се отац и мајка баве његовим 'васпитањем' уместо да реше проблем властитих односа.”

„Када је породица заједно тада је и душа на месту” – каже народна мудрост. Ако родитељи хоће да васпитају добру децу, морају и сами да буду начисто са собом и да постигну добре узајамне односе. Тада ће им бити лакше да васпитавају децу. Невоља савремених родитеља је недостатак слободног времена. И због тог недостатка врло мало часова остаје за децу, нарочито код очева. То се може објаснити тиме што је време тешко, треба зарађивати новац. Па ипак, нађите времена и позабавите се децом. Она ће вам за то захвалити, чак тиме што ћете једни другима постати ближи.

Улога оца је нарочито важна у васпитању дечака. То како сте играли с њим фудбал, ишли на излет, путовали на поклоњење

светим местима, нешто заједно мајсторисали, дете ће запамтити за цео живот. Успомене из детињства су најсветлије, најупечатљивије, оне нам као звезде осветљавају сав наш живот.

Многе тате, осећајући кривицу пред децом због недостатка дружења, обасипају децу скупим стварима, играчкама, али често деци то уопште није потребно. За њих би било далеко драгоценije када би тата урадио нешто заједно с њима, поправио кола или их научио да тестеришу и закуцавају екере. Ми се често жалимо на лош утицај улице и школе. А да ли ми лично доста времена проводимо с децом, утичемо ли на њих, да ли се интересујемо за то чиме они живе, какви филмови и песме им се свиђају? Родитељи морају да буду први пријатељи своје деце, задржавајући, наравно, субординацију, и избегавајући претерану присност.

Треба ли хвалити децу? Ја сматрам да треба. Породица, тата и мама, за дете су цео свет. Оно је нешто учинило, али још не може објективно да оцени свој успех, нема животног искуства. Одрастао човек може добити оцену свог рада на послу, од пријатеља, рођака, а дете само од родитеља. И похвала, чак и за мали успех, има огроман значај за даљи стваралачки напредак.

И обрнуто, деца којима родитељи стално понављају: „Ти си глуп, неспретан и дебео”, „Ништа добро од тебе неће испасти”, одрастају као глупи, неспретни и неуспешни. Ако дете, које је на пример заиста болесно, родитељи стално штите од свега, он ће цео живот себе сматрати болесним и ускраћеним. Настаје такозвани комплекс мање вредности.

NATIVITY HOMILY OF SAINT ISAAC THE SYRIAN

This Christmas night bestowed peace on the whole world;
So let no one threaten;
This is the night of the Most Gentle One -
Let no one be cruel;
This is the night of the Humble One -
Let no one be proud.
Now is the day of joy -
Let us not seek revenge;
Now is the day of Good Will -
Let us not be mean.
In this Day of Peace -
Let us not be conquered by anger.
Today the Bountiful impoverished Himself for our sake;
So, rich one,
invite the poor to your table.
Today we receive a Gift for which we did not ask;
So let us give alms to those who implore and beg us.
This present Day cast open the heavenly doors to our prayers;
Let us open our door to those who ask our forgiveness.

Today the DIVINE BEING took upon Himself the seal of our humanity, In order for humanity to be decorated by the Seal of DIVINITY.

If we wished to narrate a story about us, Orthodox Serbs, to a foreigner eager to understand us, inviting them as a guest for our Christmas would suffice. There, amidst our customs and the prevailing ambiance in our homes during those days, they would comprehend who we are. They would experience the core of our christian and national existence in its most authentic form.

Approaching this year's grand celebration of the birth of the Savior Christ, let's remind ourselves and one another that He was born as "the light of the world" (Jn. 8:12). Christ, the Son and the Word of God, was conceived in the womb of the Virgin Mary so that He could similarly reside within each of us. This encapsulates the essence of Christmas: Christ within us and us within Christ. God dwelling in us, and us in God. If we accomplish this in our lives, a stream of living water will flow from us, supplying the world with what it direly needs—the knowledge that God is alive and eternally devoted to the world He created.

"That they may see your good works and glorify your Father who is in heaven" (Mt. 5:16). This verse from Matthew's Gospel encapsulates the task for us Christians—to nurture the light of Christ within us and radiate it into the environments we inhabit and into the hearts of those with whom we share our lives.

May God's blessings be with you all!

**PEACE OF GOD,
CHRIST IS BORN!**

Fr. Vuk Milisic, ThM

GLORY TO GOD IN THE HIGHEST, AND ON EARTH PEACE, GOOD WILL TOWARD MEN

(LK. 2: 14)

I read somewhere a beautiful story about the creation of man. Namely, when God wanted to create man, he called good angels for advice.

The angel of justice said: "Don't create him, because he will be unjust and harsh towards his neighbors." And the angel of truth said: "Don't create him, because he will defile Your holiness with his lies." The angel of peace said: "Don't create him, because he will soak the earth with the blood of his brothers."

Finally, the angel of charity fell at God's feet and said: "Lord, create man, but in Your image and likeness! Give him a merciful heart to have love for the weak and the unwilling!" And God listened to the angel of charity, and created man in His own image and likeness.

Dear brothers and sisters,

This story tells us that the original human nature was good, merciful, ready to do good and love all. Sin has disfigured man's nature. From true and merciful, he made it harsh, merciless, pitiless, self-loving and insensitive to the suffering of its fellow human beings.

But because God loved man and the world, He sent His Only Begotten Son so that he "would not perish, but have eternal life" (Jn. 3: 16). And that eternal love that God has for His Son, He also sends to us (Jn. 17: 23). Because love can only give birth to love. And that love is not theoretical, philosophical, but real, which makes

us become sons of God. How splendidly the Holy Apostle Paul said it: "Having predestined us to adoption through Jesus Christ, according to the good pleasure of His will...by which He made us accepted in the Beloved" (Eph. 1: 5-6; Gal. 4: 7; Rom. 8: 16 -17). This is the day of our adoption through His Son Jesus Christ.

There has never been a day like today in history. Christ's birth surpasses and leaves in the shadow all that has happened under the sun. No battle, no discovery, no natural phenomenon, no empire or government, or cultural work, can be compared to the birth of the Son of God from the Blessed Virgin Mary. Because today, as the Holy Prophet Isaiah said: "For unto us a Child is born, Unto us a Son is given; And the government will be upon His shoulder. And His name will be called Wonderful, Counselor, Mighty God, Everlasting Father, Prince of Peace." (Is. 9: 6).

Thousands and thousands of rulers, philosophers, scientists, ordinary people were born. And most of them have been completely forgotten. They're just in the books. But no one is as loved and respected as Jesus Christ. He overcomes all forgetfulness. Every cross speaks of Him. No life has been described as His. No book is more needed by man today than His Gospel. No image is as iconic as His image. But on the other hand, let's also be aware of the fact that no one has been spoken against so much and is not being spoken about, as against Him (Lk. 2: 34). However, no one has or can surpass His moral and holy life.

He was born to reconcile man with God. Blessed Augustine said: "The creation of the world shows the great power (of God). And the salvation of the world shows an even greater power. Because by creating man, He gave him life. And by sending His Son, He showed how much He loves us". So in festive joy they shout: "Rejoice,

holy maidens: The Virgin has given birth to the One whom you can marry without losing your virginity; you who can neither conceive nor give birth, you cannot lose what you love! Rejoice righteous! It is the birthday of the One who justifies. Rejoice weak and sick! It is the day of the Savior's birth! Rejoice captives! It is the day of the Redeemer's birth. Let the slaves rejoice! It is the day of the birth of the Lord. Let the free rejoice! It is the day of the birth of the Deliverer. Let all Christians rejoice! It is the day of the birth of Christ".

This is a holiday for all of us, especially children. That's why on this occasion we should remember all those who are suffering, who are hungry and thirsty, barefoot and naked and feeble, who are in hospitals and nursing homes. Let's remember especially the children who suffer and die in the areas affected by the whirlwind of war, regardless of race, nationality or religion. Let's remember our long-suffering brothers, sisters and children in Kosovo and Metohija, who live in great fear every day. Let them also feel the joy of Christmas.

Thank you all, dear brothers and sisters, for your contributions to our Diocese, monastery and churches, as well as to all those who needed help. May the Lord repay you in His eternal gifts.

From our hearts and souls, we greet you with joyful words:

PEACE FROM GOD CHRIST IS BORN!

Bishop of Canada + MITROFAN

CHRISTMAS ARE WE READY?

Beloved in Christ, I would like to ask you a question; I ask it of myself and I ask it of you. Are we prepared to celebrate the great feast of Christmas?

There are two kinds of preparation: material and spiritual. Our material preparation is more or less finished. Housewives have cleaned their houses, husbands have finished – or have almost finished – their shopping, and children await their presents. Everyone has written their Christmas cards, signing them with the customary, ‘Merry Christmas’ and ‘Happy New Year’. This is worldly preparation; I am not interested in this. What I am interested in is spiritual preparation, the kind of preparation which makes us ready to celebrate the great event of the Incarnation of the Divine Word as is proper. Only a small number have properly prepared themselves. Of a thousand Christians, I doubt if even one celebrates Christmas truly. Does my estimate seem exaggerated? Let us see.

How is Christmas celebrated today? A portion of Christians will celebrate it ‘typically’, let us say. Hearing the bells on Christmas Eve, they will go and take part in the service out of habit. This is certainly better than being absent altogether; it is something at least.

Others will imitate foreign customs and practices, forgetting the ecclesiastical celebration altogether; in other words, they will pass Christmas Eve without the scent of Christ. For Orthodox Christians, Christmas is meaningless if it is celebrated without church services, without prayer,

without confession, without Holy Communion, without forgiveness, without almsgiving. Indeed, the devil has sown a new seed in our homeland, and it is sprouting up everywhere like mushrooms grow in manure. On Christmas Eve people put on these reveillon – a foreign custom and a foreign word – they put on parties in luxurious hotels and other such places, far from the Church, far from hymns, far from the Divine Liturgy, where people gather and amuse themselves with worldly music, with food, with drink and whatever follows from these things. Such a practice is a thorn in the field of our homeland. If it continues to spread, the spirit of secularization will overtake the Christian feast altogether.

Some, then, celebrate Christmas ‘typically’, others put on these reveillon and trade in the Church feast for something altogether worldly. And still others, what do they do? They leave. They are not satisfied here. Greece is not enough for them. They have money to spare so they take trips and go on tours. On Christmas Eve when the bells are ringing, these people will be far from their homes in different places, and not only in our country. They aren’t satisfied here, so they hop on an airplane and go celebrate Christmas in Rome, in London, in Paris, in different places.

These, beloved, and anyone else who has openly denied the faith, have cast Christmas out of their hearts. For a large number of people, then, Christmas is nothing but another chance to dull their boredom; the actual content of the feast holds no

appeal for them. Yes! That day you will have it all! You will have your great salons, your ornate rugs, your curtains, your fancy cutlery, your drinks, your meals, your music, your trips. You will have everything! You will be missing one thing, however. You will be missing the most valuable thing; the thing which gives the feast meaning! Lacking this thing, what kind of Christmas can you expect to have? Your Christmas will be a Christmas without Christ!

But why? How did this happen? How did things get to this point? This is the age which the Prophet Isaiah foresaw. There will come a day, he said, when men will be drunk without wine. This day has arrived. Contemporary man is, "... drunk, but not with wine." (Isaiah 29:9) For one to be drunk with wine during these days in undoubtedly a sin, for, drunkards shall not inherit the kingdom of God. (1 Cor 6:10) There is, however, a worse kind of drunkenness: woe to those who are drunk without wine, says Isaiah.

What, then, is contemporary man drunk on? One is drunk on the love of glory. Another is drunk on the love of money; another is drunk on women and indecent sights; another is drunk on card playing, on games of chance; another on an obsession with sports teams; another on plays and films; another on enjoyments and luxuries. I have particularly noticed that a good many are drunk on politics, something which has become a passion only for us in Greece alone. I say this as one who keeps himself out of party politics. Were you to open my heart you would find nothing but my homeland and my Christ. Here in Greece there is a pathological attachment to politics. Even on Christmas Eve, the feast will be overshadowed by discussions of politics. Nowhere else can one find

such a phenomenon.

I have also noticed of late that many have become drunk on that strong wine described in the Apocalypse; that wine which the noetic Babylon will give the rulers and the people to drink. This wine, the commentators say, is the pagan spirit, the moral depravity of the world. This wine is so strong that if you were to drink just a few drops, it will cause you to lose your faith, you will forget everything. The strongest wine, then, is not money, or women, or shameful lusts, or other sensual pleasures; it is the cosmopolitan spirit of modern life, it is the emancipation from devotion, knowledge infused with pride, the science of the atheist, the atheistic rebellion, the denial of God and the divinization of man. It is this wine which has made many in our age drunk.

Men are drunk, then, on various wines offered to him by the ruler of this age in his golden cup. Do you know what these men are like? I will show you by means of an example.

I try, with God's help, to be a teacher. So I travel to a village where I find someone and try to teach him something about Christ, about the faith, about the mysteries. He listens, but the others tell me, "Don't waste your time, he's drunk! Don't bother sitting with him and taking to him!" This is how the world is today...it is drunk without wine! Is it worth speaking to such men?

But I appeal to you, my brothers. I am not speaking to drunks, to those made dizzy by the idols. It is my hope that I speak to the faithful who know but one kind of drunkenness, that holy drunkenness described by the Psalmist who exhorts us to, "...taste and see that the Lord is good." (Psalm 33:8) I hope that you have your ears open for, "Blessed is he that speaketh in the ears of them that will hear." (Sirach 25:9)

GERONTISSA GABRIELA

WHO EMBRACED THE WORLD WITH HER LOVE

Sldress Gabriela (in the world, Avriila Papayannis) was born on 15 October 1897 to a Greek family in Constantinople. She was the youngest in her family and a beloved child. Her father was a timber merchant. Her mother's father was a doctor, and grandfather a priest. Asked at fifty years of age where she found the love to embrace the whole world, she replied, "Despite all the sorrows and trials in my life, I still feel, as all of us do, like a beloved child of God and my close family. My mother, father and brothers loved me dearly, and from their example, I learned to love others."

The journey to sainthood begins

Avriila received a good education. She spoke several languages and loved geography. She had a dream – to travel the world. By the will of God, she had her dream come true. All her life, she served the Lord and other people in different corners of the world.

Eldress Gabriela remembers: "At eighteen, I trained as a volunteer with the Red Cross. I felt a calling to give my care to others. I wanted to look after the sick. In 1923, her family moved to Thessaloniki, where Avriila proceeded with her university studies. Her family spent their summers in the suburbs of Florina, where the merciful Avriila was teaching poor children how to read. One day, she went down with a disease and a high fever. At night, a young man in an unusual attire appeared to her in

her dream and reassured her, "Fear not. You will be all right tomorrow." Gabriela woke up on the morning of 26 October fully cured.

In 1932, she left her family home and moved to Athens, where she began to work as a nurse in a private hospital. In 1938, she moved to England and became a well-known physiotherapist in a suburban London clinic. After the war, she joined the society of podologists in England and returned to Athens in 1947 to establish her private practice. Many of her clients remembered finding in her clinic a cure for their bodies and their souls. They shared with her their troubles and grievances, and she always found words of reassurance for them and even gave money to the needy. By projecting God's love, she led many to convert to Christ. Eventually, Avriila began to notice the action of God's grace on her and her patients. Many normally needed six months of therapy were cured in fifteen days. She also stopped charging money for the treatment.

Following Jesus around the world

When her beloved mother died in 1954, Avriila decided that she, too, had died for the world, and chose to give away her estate to follow God. By His Divine providence, she travelled to India. She visited nearly every corner of the land caring for patients with leprosy and preaching the Orthodox faith by word and deed. From early morning to late evening she cared for the afflicted. She put

ointment on their wounds, and travelled to the most remote villages across the jungle, sometimes putting her life in danger. She also taught English to children. She filled her life with intense prayer and reading of the Gospel, the only book she brought with her.

As she treated gangrene wounds, the stench that emanated from them turned into fragrance by God's grace. Avriila illuminated sincere joy and filled all the people around her with faith, optimism and trust in the Providence of God. Many unbelievers and disciples of other faiths converted to Orthodoxy, impressed by her love and the healing they received.

Sylvia S, who knew Avriila personally, recalls, "All the missionaries I knew would boil their water, and still contracted dysentery. But Mother Avriila, whom everyone called Lilly from Greece, drank from different lakes and rivers, including

the river Ganges, but she was never sick. Before drinking, she always made the sign of the cross over her water and said, "In the name of the Father, Son and the Holy Spirit. She drank, and I drank from her cup, too."

Eldress Gabriela describes her sometimes difficult times in India as follows: "Angels were always willing to come to our help. I saw it happen with my own eyes and my spiritual vision, even in my hardest times. I have always said, and I repeat, it is getting better all the time. Even when I am worse off physically, I am always joyful, because I know that God has a plan for me.

A European once criticised Avriila: "How can you be a good Christian missionary without learning the local dialects as Catholics and Protestants do? Avriila replied,

Sir, I forgot to say that I know five languages. Smile is the first, Tears are the second, Touch is the third, Prayer is the fourth, and Love is my fifth. With these five languages, I am at home in every place in the world!

Monasticism in the world

After five years in India, Avriila heard a new calling from God – to become a nun. In 1959, she went to Bethany and joined the Monastery of St. Martha and Mary as a novice. She lived there for three years and did numerous jobs. She completed every task, and was asked to do more; yet Avriila did not grumble, but welcomed this opportunity to advance in humility, endurance and purity.

At 65, she was tonsured in the Ryasophore. Yet God destined her to become a monastic in the world, travel worldwide as a missionary

and take upon herself the feat of a Gerontissa. Despite all these different pursuits, Gabriela never broke off her connection with her monastery in Bethany.

In 1962, she visited France, the United States, Canada, Denmark, Sweden, Germany, Switzerland and Austria. In 1963, she travelled to Patmos Island to see Elder Amphilochios, who tonsured her into the small Schema. After that, she went back to India where she spent three years helping the Orthodox missionary Hieromonk Lazarus (Murus) with his translations of the Gospel and the works of the Holy Fathers. She also visited Europe on multiple occasions. In 1965, she went to England to meet Elder Sophronius (Sakharov). Later that year, she visited the Holy Land, Tehran, Delhi, Hyderabad, and Bombay giving talks about the Orthodox faith or accompanying the ill for treatment.

In 1966, God allowed the Gerontissa another illness and a miracle. First, she was diagnosed with a cataract in her left eye, and she had surgery in Athens to remove the damaged lens. Three years later, she had an infection in her right eye, and the doctor put a bandage over it, leaving open just her left eye. She could see with it, although medically it was not possible. By a miracle of the Lord, the lens in her left eye had grown back.

In the years that followed, she travelled extensively to Africa and spent some time in the New Jerusalem of Lalibela.

The House of Angels

From 1979, she lived for ten years in a partial hermitage in a flat in central Athens that soon came to be called the House of Angels. Visitors from different countries flocked to

the Gerontissa for her guidance. Here are some examples of her sayings:

“In the eyes of God, there are no distinctions between black, white, red or yellow children. He bore His every soul in His heart, and let them out into the world like drops of His blood. Who is to say which of these drops is dearest to Him?”

“When we are out to help somebody, we must identify one half of ourselves with that person. The other half of ourselves will come to the right decision even when it is opposed.”

“When one is preoccupied with the self, physically or mentally, one has no time to spare for another or even to show an interest in him. One becomes egocentric.”

P. Evdokimov, a spiritual disciple of the Gerontissa, remembers: “We witnessed on multiple occasions her healing touch on the sick and ourselves. With one touch or prayer, she relieved their pain, and they sensed an inner warmth. She insisted in all cases that it was the piece of cotton or a bandage, not her touch that gave them relief. But we knew full well that she was telling us that out of humility.

Earlier, she had confided to his closest friends that she had moments when her hands were burning as if on fire, and she needed to cool them in cold water. It was certainly the action of the Holy Spirit, whose gifts she took great care to hide from others.

She was over eighty, but in the

eyes of many, she was looking younger and more active than before. The people around never saw her fatigued. As she used to say: "People who love never become tired."

The final years on the islands of Greece

In 1989, Nun Gabriela moved to the desert monastery of the Protection on the island of Aegina, next to the Monastery of the Holy Trinity founded by Saint Nectarios of Aegina. While there, she was diagnosed with cancer of the lymphatic nodes, but she refused all treatment. Nut-shaped swellings appeared on her neck and at her ears causing her great pain, which the Gerontissa endured with great humility. On the Bright Saturday of 1990, she took communion at the Church of Saint Paraskeva, returned to her cell and saw that her tumours were gone.

After her miraculous healing, Nun Gabriela moved to Leros Island and settled in the cell of the Holy Islands, observing complete silence. That same year, she took tonsure into the great schema.

Schema-nun Gabriela fell asleep in the Lord on 28 March 1992, aged 95. According to eyewitness accounts, angelic singing was heard for two minutes around the time of her departure on the last journey of her life, to Jerusalem in Heaven. They laid her body to rest inside the castle walls around the monastic church of Panagia Tou Castrou on Leros Island.

Grant rest, O Lord, to the soul of Your Departed Servant Schema-nun Gabriela, and have mercy on us sinners by her holy prayers.

DO NOT RESENT DO NOT REACT KEEP INNER STILLNESS

Part 2: So How Do We Do This?

Metropolitan Jonah

The Prayer of Stillness

The foundation of the spiritual process is learning to keep inner silence, the prayer of stillness. On the basis of this, we gain insight into how to stop resenting and to stop reacting. Then the process goes deeper and deeper, rooting out our deeply buried resentments and passions, memories of hurt and sin, so that the silence penetrates our whole being. Then we can begin to think clearly, and to attain towards purity of heart.

Before beginning this process, it is important to have an established relationship with a spiritual guide, a father confessor or spiritual mother, to help you. Confession is a central part of the spiritual life, and things that come up in prayer, as well as resolving resentments and other issues, are part of that. It is also valuable to expose obsessive or sinful thoughts to your confessor. Simply exposing them deprives them of their power. We always need to be accompanied on the journey within. Prayer is always a corporate action, leading to the transcendence of our

individual isolation into a state of communion with God and the Other.

The Jesus Prayer, “Lord Jesus Christ, Son of God, have mercy on me a sinner,” or some form of it, can be used as a vehicle to help us bring our attention into a prayerful state. The Jesus Prayer states the intention of our prayer, and we use it first verbally and then mentally until it goes beyond word and thought and becomes pure intention in deep silence.

A prayer rope is very helpful to get started, not so much as to count prayers, but to keep the physical level of attention. We say one prayer on each knot, going round and round the rope, until our attention

is focused in prayer. Then we can stop moving around the rope, and be still. The rope is not important in and of itself; one can pray just as well without it. It is an aid. Another aid is to follow your breath. What is important is not to get caught up in technique, but to pray.

The Prayer can be said standing, kneeling or sitting. If one is ill, lying down is acceptable; but it is hard to preserve focused attention while lying down. Prayer is not relaxation. It may relax you, but that is not the

**Lord Jesus Christ,
Son of God,
Have Mercy On Me a Sinner**

point. Posture is important to help keep your attention focused. If you're sitting, it helps to keep your back straight and your shoulders back. One can also be prostrate on the ground, but it takes practice to let go of the physical distractions.

In beginning to pray, remember that God is "everywhere present and filling all things." In prayer, you make yourself present to God. Open your mind and heart, your awareness of God, so that the sense of God's Presence fills your consciousness. At first, we may not have a sense of God's Presence. But the more disciplined our practice of prayer, the more that conscious awareness of God will fill our mind and heart. This is not an image, a thought "that" God is present (though this is a place to start), or a feeling or physical sensation. It is simply an awareness. This is the beginning of spiritual consciousness, where our awareness moves from the head to the heart, and from God as an object to a sense of being rapt in God's Presence.

How to Enter the Prayer of Stillness

In short, sit down and collect yourself, and remember that God is present. Say the Trisagion Prayers if you wish. Breathe in slowly and deeply a couple of times, following your breath to the center of your chest. Begin to say the Jesus Prayer quietly, slowly, until you have a sense of God's Presence. Then let the Jesus Prayer trail off, and go into silence. Thoughts will come, but simply let them go by. Don't let them grab your attention. But if they do, gently dismiss them and bring your focus back to God's Presence, perhaps using the Jesus Prayer to reestablish your intention to pray. Go deeper within yourself, below the thoughts, into the deeper stillness and

awareness of Presence, and simply abide there.

The period of prayer should start out with a few minutes, and may entirely be occupied at first with the Jesus Prayer. Eventually, over a period of weeks or months, as you begin to master keeping your attention focused and dismissing thoughts, let it expand up to twenty or thirty minutes. Two periods of prayer, early in the morning and early in the evening are an excellent discipline.

Surrender and Detachment

The Prayer of Stillness is a process of inner surrender to the Presence and activity of God within yourself. Surrender your thoughts, feelings, emotions, ideas, agendas, plans, images and submit them to the Divine Presence. This is surrender of the ego, and the enkindling of our spiritual awareness. We stop our ego and its thoughts from distracting our attention, and permit God's energy to work within to heal our souls. This is a kind of active and willful passivity, so that God becomes the active partner in prayer.

It becomes obvious that we cannot hold any kind of rancor or resentment, lust or passion, in our minds while trying to enter into silence. In fact, all our attachments to things, people, concepts and ideas have to be surrendered during silent prayer, and thus, they are brought into perspective. The more we connect with God in prayer, the more detached we become. It is a necessity if we are going to progress in prayer and in communion with God. All things that are obstacles to our living communion fall away, if we let them. The key, of course, is to surrender them and let them go.

The Emptying of the Subconscious

One critically important process that occurs is the emptying of the subconscious. After we have gotten to a point of stillness, over a period of days or weeks, we will be flooded by memories of past hurts, sins, resentments, images and sensations, and wrongs done to us. At first, we feel like we make progress in the prayer, and it is nice and peaceful. Then, with the flood of memories, we feel like we are going backwards. This is progress! It is the beginning of the process of the purification of our soul. It is extremely unpleasant, at times, but the key is to not allow ourselves to react. These memories have been suppressed, and are now coming to awareness so that they can be dealt with. This purification is already the action of grace illuminating your soul.

During prayer, make a mental note of the memory or sin, and then take it to confession. Sometimes these memories and the feelings connected with them can be overwhelming. This is why accompaniment on the spiritual journey is so important. You need someone who can encourage and reassure you, as well as help you resolve the issues that come to awareness, and forgive your sins. It is extremely distressing when suppressed memories of abuse and violent emotions come up. It can not only be confusing, but it can dominate our consciousness. We have to deal with these issues, as they come up, in order to be purified and open ourselves to God. This means working through forgiveness, accepting forgiveness, and forgiving ourselves and God.

The Imagination

Another thing that comes up is images, which play on our mind

and imagination.

There are two main levels here: first, the memory images we have seen that are connected with our passions; the second, images from our imagination. All the images we have ever seen are stored in our brain. They range from the face of our mother from our infancy, and other joyful images, to pornographic and violent images or those who have hurt us. These images are especially powerful if they are attached to some kind of passionate act, of lust or anger. They can be a strong distraction from awareness of God. What is

important is to remember that these are just thoughts, memories, and we can dismiss them. They have no power over us that we do not give them. The task is to get beneath them, and let them go, and eventually take them to confession.

The second level of images is what is produced by the imagination. We quiet down, and start to pray, and go into all sorts of imaginal realms, populated by angels, demons, and any and everything else. Many people take this as spiritual vision. But it is not. It is the realm of delusion, and there is nothing spiritual about it. This is especially dangerous if one has a past with hallucinogens and other psychotropic drugs. The task is, first, to stay with the Jesus Prayer. Then, after much practice, go into silence and be absolutely resolute to allow no images, even of Jesus or the saints, into one's mind during prayer. The imagination is still part of the mind, not the spirit (nous). Even icons are not to be contemplated in an objective sense, bringing the image into the mind. As St John Chrysostom wrote, somewhere, "When you pray before your icons, light a candle and then close your eyes!" The icon is a sacrament of the Presence.

Spiritual work is very serious

business. If we do not work through the issues that arise in a healthy way, they can literally drive us crazy.

It takes a deep commitment to the spiritual process, so as not to be distracted by the emptying of our subconscious, and led into dependency or despair. The task is to persevere, and let the process take its course. This means confessing our thoughts and resolving our resentments, and receiving absolution of our sins. Eventually, it works itself through, though it may take months or years to do so. As Metropolitan Anthony Bloom said, somewhere, *when it gets too heavy, sit back and have a cup of tea!* God is going to be there; it is we who have to work through our issues so we can be present to Him.

Dealing with Resentments

Resentment and reaction are deeply interrelated. Resentment is an impassioned reaction, based on a judgment of a person (or the self), where our passions are ignited. Resentment is a reaction which we hold within ourselves, and allow ourselves to nurture. It comes from and feeds off our passions, from judgment of others. Resentment is judgment and objectification of a person according to his actions which have offended us.

The real key to resolving resentment is to realize that it is not the other person who is causing it, but that it is our own reaction.

The actions of the other person may have precipitated the reaction, his words or deeds, his sin; but the reaction to those sins, words or deeds is purely our own.

We can only control what belongs

to us; we cannot control another person. It is our decision to allow ourselves to be possessed by our passions and reactions, or to take control over our own lives. It is our decision to take responsibility for our own reactions, or to allow ourselves to be caught in the vicious cycle of blaming the other person, in resentment and self-righteousness.

Blame and resentment lead nowhere, except to bitterness and unhappiness. They make us into helpless victims, which in turn robs us of the power to take responsibility for ourselves.

Resentment comes when we refuse to forgive someone, justifying ourselves by our self-righteous indignation at being hurt. Some of these hurts can be very deep: abuse, abandonment, betrayal, rejection. Sometimes they can be very petty. We keep turning the hurt over and over in our minds, and refuse let it go by justifying our anger. Then we feel justified in hating or despising the person who hurt us. Doing this, we continue to beat ourselves up with someone else's sin, and compound the other person's sin by our own resentfulness. We blind ourselves to our own sin, and focus only on the sin of the other, and in so doing, we lose all perspective.

We have to put things into perspective, and realize that the other person's actions are only part of the equation, and that our own reaction is entirely our own sin. To do this, we have to move towards forgiveness.

To forgive does not mean to justify the other person's sin. It does not mean that we absolve the other person—not hold them responsible for their sin. Rather, we acknowledge

that they have sinned and that it hurt us. But what do we do with that hurt? If we resent, we turn it against ourselves. But if we forgive, we accept the person for who he is, not according to his actions; we drop our judgment of the person. We realize that he is a sinner just like me. If I am aware of my own sins, I can never judge anyone. We can begin to love him as we love ourselves, and excuse his falling short as we forgive ourselves. It helps when the person who hurt us asks for forgiveness, but it is not necessary. We must always forgive: not only because God forgave us; but also because we hurt ourselves by refusing to forgive.

Our resentments can also be extremely petty. Sometimes we resent because we cannot control or manipulate someone to behave according to our expectations. We become resentful of our own frustration, where the other really had nothing to do with it. All our expectations of other people are projections of our own self-centeredness. If we can let other people simply be who they are, and rejoice in that, then we will have tremendous peace!

We have to be watchful over ourselves, so that we do not allow ourselves to project our expectations on others, or allow resentment to grow within us. This kind of awareness, watchfulness, is nurtured by the practice of cutting off our thoughts and practicing inner stillness. By this, we practice cutting off our reactions, which all start with thoughts. We can come to see what is our own reaction, and what belongs to the other.

Eventually, we see that our judgment of the other is really about ourselves, our own actions, words, attitudes and temptations, which we see reflected in the other person.

To face this means to face our own hypocrisy, and to change.

If we judge and condemn someone for the same sins, thoughts, words and deeds that we have ourselves, then we are hypocrites. We must repent from our hypocrisy. This is real repentance: to recognize and acknowledge our own sin, and turn away from it towards God and towards our neighbor.

We have to see how our sins distract us from loving our neighbor, and from loving God. Our love of our brother is the criterion of our love of God. St John tells us, How can we love God whom we have not seen, if we can't love our neighbor whom we can? If you say that you love God and hate your brother, you are a liar. If we love God, then we will forgive our neighbor, as God has also forgiven us.

The conscious awareness of our own reactions and judgments, of our attachment to our passions of anger and our own will, is the first level of spiritual awareness and watchfulness. We have to move beyond self-centeredness (oblivious to others), to becoming self-aware, aware of our own inner processes through watching our thoughts and reactions.

Repentance and Confession

Awareness of our sins and hypocrisy, our short comings and falls, leads us to repentance and the transformation of our life. Repentance, conversion, the transformation of our mind and our life, is the core of the Christian life. Repentance does not mean to beat ourselves up for our sins, or to dwell in a state of guilt and morose self-condemnation. Rather, it means

to confront our sins, and reject and renounce them, and confess them, trying not to do them again.

What this does is, that to the extent we renounce and confess our sins, they no longer generate thoughts, which accuse us or spur passionate reactions. Sometimes we have to confess things several times, because we only repent of, or are even conscious of, aspects of the sin. Things that make us feel guilty, provoke our conscience, or that we know are acts of disobedience all should be confessed. We have to train our conscience, not by memorizing lists of sins, but by becoming aware of what breaks our relationship with God and other people. We need to be conscious of God's presence, and realize what distracts us from it. These things are sins. Of course, we are experts at deluding ourselves, when we really want to do something, and we know that it is not blessing.

Confession is not only Christ's first gift to the Church, the authority to forgive sins in His Name; but is one of the most important means of healing our souls. Sins are not sins because they are listed in a book somewhere. They are sins because they break our relationship with God, other people, and distort our true self. Sins are sins because they hurt us and other people. We need to heal that hurt, and revealing the act or thought or attitude takes away the shame that keeps it concealed, and prevents healing. We need to confess the things that we are the most ashamed of, the secret sins which we know are betrayals of our true self. If we don't confess them, they fester and generate all sorts of despondency, depression and guilt, shame and despair. The result of that is that we identify ourselves with our sins. For example, same-sex attraction becomes gay identity. Failure in

some area becomes a general self-identification with being a failure.

What is critically important is that we are not our sins, thoughts or actions. These things happen, we sin, have bad thoughts and do wicked and evil things. But we are not our thoughts or actions. Repentance means to stop and renounce not only the actions, but to renounce the identity that goes with it. Thoughts are going to come. But we can learn, through practicing inner stillness, to let our thoughts go. They will still be there, but we can learn to not react to them, and eventually, simply to ignore them.

The process of purifying our self is hard and painful, at first; but becomes the source of great joy. The more we confess, honestly and nakedly, the more we open ourselves to God's grace, and the lighter we feel. Truly the angels in heaven (and the priest standing before you bearing witness to the confession) rejoice immensely when a person truly repents and confesses their sins, no matter how dark and heinous.

There is no sin so grievous that it cannot be forgiven. NOTHING! The only sin not forgiven is thinking that God cannot forgive our sin. He forgives. We have to forgive our self, and accept His forgiveness.

Preparing for confession is an important process. It means to take stock of our life, and to recognize where we have fallen, and that we need to repent. The following should help to prepare for confession, but it is not a laundry list. Rather, it should help to spur our memory, so that we can bring things to consciousness that we have forgotten. It is more of an examination of conscience.

The Passions: Gluttony, lust, avarice; anger, envy, despondency; vainglory, pride.

The Commandments: Love the Lord your God with all your heart, with all your soul and with all your mind; and love your neighbor as yourself.

Loving God

Do I love God? Do I really believe in God, or just go through the motions? Do I pray, and when I do, do I connect, or is it just mechanical? Do I rush through prayers, Scripture readings, and spiritual literature? Do I seek the will of God in all things? Do I rebel against what I know to be God's will, and the Christian life? Do I try to be obedient, and constantly surrender my life to God? Do I go to church, go to confession and communion regularly, keep the fasts? Do I try to be conscious of God's Presence, or not? Do I try to sanctify my life? Or do I give in to temptation easily? Thoughtlessly?

Loving our Neighbor

How do I treat the people around me? Do I allow myself to judge, criticize, gossip about or condemn my neighbor? Do I put people down? Do I look for their faults? Do I condescend and talk down to others? Do I treat others with kindness, gentleness, patience? Or am I mean, rough and nasty? Do I try to control others, manipulate others? Do I regard others with love and compassion? Do I bear anger or resentments against others? Hatred, bitterness, scorn? Do I use and objectify others for my own pleasure or advantage? For sex, for profit, or for anything else which de-personalizes him/her? Do I envy and bear jealousy towards my neighbor? Do I take pleasure in his misfortunes? Do I act thoughtlessly, oblivious to the feelings or conscience of the other? Do I lead my neighbor into temptation intentionally? Do I mock him or make fun of him? Do I honor the commitments I have made? Marriage vows? Monastic vows? Do I honor my parents? Am I faithful in my relationships? Do I have stability in my commitments? Am I conscious of

how my words and actions affect others? Have I stolen anything, abused or hurt anyone? Have I committed adultery? Have I injured or killed someone? Do I covet other people's things? Do I lust after possessions or money? Does my life revolve around making money and buying things?

Loving Our Selves

How am I self-centered, egotistical, self-referenced? Do I take care of myself, physically, emotionally, mentally, spiritually? Am I obsessed about my self, my image, my appearance, my desires and agenda? Do I indulge in laziness? Do I get despondent, depressed, despairing? Do I beat myself up, indulge in self-hatred or self-pity? Do I injure myself? Do I have low self-esteem, or think myself worthless? Do I blame other people for my reactions? Do I feel myself a victim? Do I take responsibility for my own reactions and behaviors? Do I engage in addictive behaviors, abusing alcohol, food, drugs, sex, pornography, masturbation? How do I try to console myself when I'm feeling down? Do I have anger and resentment, rage, and other strong emotions and passions suppressed within me? Do I act out on them? How do they affect my behavior? Can I control them or do I abuse other people? Am I conscious of how my words affect people? How am I a hypocrite? Can I face my own hypocrisy? Am I lying to and deluding myself? Do I have a realistic idea of myself? Am I honest with myself and others? What kind of façade do I put up? Have I done things which I don't want to or am too ashamed to admit? Abuse of others or animals, incest, homosexual acts, perverse actions? Have I abused drugs, sex or other things which I don't want to acknowledge? Am I afraid that I am those things—an alcoholic, drug addict, gay, child abuser? Am I afraid to confess them? Can I forgive myself for these things? What do I feel guilty about? Does guilt control my life? Am I being faithful to myself, to God, to others? Does my life have integrity?

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА, ВАНКУВЕР

СВЕТИ САВА
SAINT SAVA
SERBIAN ORTHODOX CHURCH, VANCOUVER

Свештенство са Управним
Одбором вам жели срећне и
благословене празнике!

The clergy and the Board
of Directors wish you happy
and blessed holidays!

ХРИСТОС СЕ РОДИ!
ВАИСТИНУ СЕ РОДИ!

CHRIST IS BORN!
HE IS TRULY BORN!

Браћо и сестре, позивамо вас да и ове
године помогнете своју цркву вашим
божићним донацијама. Донације
можете послати у виду чека на адресу
цркве (505 East 63rd Ave. Vancouver,
BC, V5X 2K3), са назнаком (Божићни
прилог за ЦШО Св. Саве), као и
e-transfer-ом на адресу
info@svetisava.net.

Brothers and sisters, we invite you to
help your church with your Christmas
donations this year as well. Donations
can be sent in the form of a check to the
address of the church (505 East 63rd
Ave. Vancouver, BC, V5X 2K3), with an
indication (Christmas donation for CSC
St. Sava), as well as by e-transfer to
[info @ svetisava.net](mailto:info@svetisava.net).

Благослов вама и дому вашем!

May God bless you and your family!

Свештенство са Управним Одбором
вам жели срећне
и благословене празнике!

The clergy and the Board of Directors
wish you happy and blessed holidays!

Мир Божији, Христос се роди!

Peace from God, Christ is born!

Наш храм је отворен
сваког дана од 10-20 часова
Our church is open daily 10AM - 8PM

ПРОТОНАМЕСНИК
МР ВУК МИЛИШИЋ
(Старешина)
Rev. Vuk Milisic, ThM (Dean)
505 East 63rd Ave.
Vancouver, BC, V5X 2K3
(778) 957-9991
vuk_83@yahoo.com

ПРОТОНАМЕСНИК
МАРКО РАДМАНОВИЋ
Rev. Marko Radmanovic
505 East 63rd Ave.
Vancouver, BC V5X 2K3
(604) 600-2922
markoradm@yahoo.com

